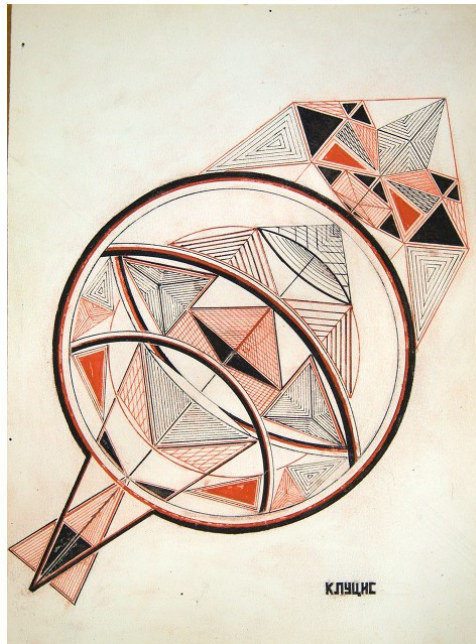

Pērkona bērnī

Saules vēja svelmē

**Patriotiska tragēdija
divos cēlienos**

Kaspars Odiņš

Tas ir stāsts, skumjš un komisks vienlaicīgi, par mūsu ilgām pēc Dzimtenes, kura nekad laikam tā arī nematerializēsies un paliks virtuālajā realitātē, ko latviski sauc par iztēli. Šai brīnišķīgajā lugā ideālās Latvijas meklējumi pārcēlušies starpgalaktiku telpā, kas izklausās gandrīz tikpat bezcerīgi kā - latviešu skoliņa 21. gadsimta sākuma Īrijā.

Alvis Hermanis, režisors

-Ko tu pīpēji, kad šito visu rakstīji?

-Es nesmēķēju.

- Es neprasu, vai tu smēķē.

Ignats, kaimiņš, loģistikas speciālists

Autoram ir izdevies aprakstīt darbības vidi, kas vismaz latviešu lasītājam ļauj iztēlē spilgti vizualizēties. Vides groteskums un tehniskā neiespējamība kalpo par lugas vitalitātes un dinamisma avotu. Koncentrēti iezīmētie varoņi un to pārsvarā īsie likteņi aptver nereāli plašu kaislību un rīcības lauku, kas kopā ar vētrainajiem sižeta pavērsieniem neļauj atslābt uzmanībai. Luga iemieso prieku par fantāzijas lidojumu un prāta rotaļu. Tās groteska ir optimistiska, bez pašiznīcinošas ironijas. Kopā veidojas dramaturģisks spēks, kas rada latviskā kultūras un vēstures bagāžā, kā arī prāta rotaļa balstītu dzīvesprieku.

Andris Dišs, lasītājs

Pēc vairāk nekā 70 gadus ilga ceļojuma Saules sistēmā Zemei tuvojas kosmiskā laiva *Pērkons* ar saules buru. Šajā gluži vai ideālā latviešu valstiņā izceļas apjukums. Ir jāizvēlas – piezēmēties senču dzimtenē vai mest otru loku izplatījumā un atkal pietuvoties planētai pēc nākamajiem gadu desmitiem. Kapteinis Varis un vecākie iemītnieki vēlas atgriezties tēvzemē, turpretī vadone Zaiga izmanto savu varu, lai to nepieļautu.

Izdodas nodibināt sakarus ar Latviju – *Pērkonā* signālam nejauši atbild students Jānis, kurš strādā par sargu Fridriha Candra muzejā Latvijas Universitātes observatorijā. Laivā sākas cīņa par varu uz dzīvību un nāvi, kas atklāj, ka viss nemaz nav tik ideāli šajā Saules vēja dzītajā pasaulītē. Pajūk Vara un Zaigas meitas Guntas ieplānotās kāzas, un to steidz izmantot Klāvs – Zaigas audzudēls, kura vecāki gājuši bojā. Latvijā vēlas nokļūt vēl kāds *Pērkonā* bērns – 8 gadus veca Rasa, viņas dzīvības glābšanai nepieciešams donors, kuru laivā nav iespējams atrast. Estere, viena no vecākajām iemītniecēm, kas savulaik izglāba Zaigai dzīvību, glabā kādu šaušalīgu noslēpumu.

Pērkons Otrā pasaules kara sākumā aizbēga no slepenās padomju orbitālās stacijas *Fridrihs Canders*. PSRS kosmisko projektu īstenoja uzticamākie revolūcijas kareivji – latviešu sarkanie strēlnieki-kosmonauti kopā ar F. Candra izveidoto zinātnieku komandu. *Pērkons* patvaļīgi startēja izplatījumā, kad orbitālo staciju sasniedza ziņas par Latvijas okupāciju un kara sākumu. Kara laikā informācija par šo projektu tika iznīcināta un stacija pamesta.

Visu šo laiku *Pērkonā* iemītnieki dzīvoja savā valstī, kur aizgājušā laikmeta revolucionārās idejas sabiedrības iekārtā un novatoriskās tehnoloģijas attīstījušās līdz ar mistikas, pagānisma un latvietības kultu garīgajā un intelektuālajā vidē. Dramatismu piešķir arī saules tēla interpretācijas – baltu mitoloģijā un folklorā saules ieņem centrālo vietu – kā dzīvības un gaišo spēku simbols. Šeit tā ir iznīcības un nolemtības nesēja.

Darbojas:

Pērkona bērni:

Varis – ap 25 gadiem

Zaiga – ap 70 gadu

Gunta – 19 gadu

Klāvs – 20 gadu

Estere – ap 100 gadu

Rihards – vēl vecāks par Esteri

Rasa – 8 gadi

Daina – ap 30 gadu

Citi

Iezemieši:

Jānis – ap 20 gadu

Šarlote – ap 20 gadu

2018. gads. Kosmiskā laiva *Pērkons* izplatījumā. Latvija.

I cēliens

Kosmiskais kuģis Pērkonš ar Saules buru. Sakrālā telpa.

Rasa savēlk lakatu ciešāk. Naktis Pērkonā nākamos mēnešus kļūs arvien vēsākas. Tas palīdz latviešu tautai paturēt atmiņā gadalaikus un arī ietaupīt enerģiju.

Taisna dūmu strūkliņa vijas ventilācijas atverē kaut kur tumsā, augstu griestos – telpas vidū kuras pavards. Arī līdz sienām gaisma vairs nesniedzas, jo ir taču rudens nakts. Klusa un auksta. Viscaur atbalsojas tikko sadzirdams pulss – Saules vējš piepūtis laivas buru un skandina ritmu.

Raidītājs ir iebūvēts koka lādē, ko rotā smalki kokgrebumi. Te ir gan ugunskrusts sargātājs – tāds pats, tikai lielāks, ir laivas dzīvojamajā blokā virs Riharda Rožkalnu māju durvīm, un tas tikšot noņemts, kad viņa pelni būs nolikti Aizsaules glabātavas goda vietā Mūžīgā miera dārzā laivas pirmajā stāvā. Te ir dubultspēcīgais nelaiemes atvairītājs Laimas krusts, Pasaules krūms – Visuma simbols, un gar vāka maliņu aizvijas pazemes valstības sūtnis zalktis. Rasa, it kā atkārtodama mācību vielu, to visu atstāsta čukstus.

Rihards ir ģērbies Anša Cīruļa stila noskaņās darinātās senlatvieša drēbēs, kas izrotātas ar smalkiem izšuvumiem, pie sāniem duncis. Viņš klausās, grozīdams raidītāju un turēdams rokā kausu ar dzērienu, ko bauda malkodams, līdz uztver skaņas un pārtrauc meiteni. Rihards mikrofonā izsauc Aizsaules iemītniekus, un tie viņam atbild.*

RIHARDS: *(lēni, gandrīz burtodams mikrofonā)* Sveiki, Aizsaules iemītnieki!... Sveiki, Aizsaules iemītnieki!... Te Ri-hards Rož-kalns... Te Ri-hards Rož-kalns...

*AIZSAULES IEMĪTNIIEKI: *(cits caur citu ar radioviļņu šņākoņu fonā):* Wir sidn, wir sind, wir sind... Rožkaln, wir brauchen dich, vari braukt, mēs gaidām... Ne do šutok!.. Rožkal, ora pro nobis... Te Kosta*, te Kosta, sumināts! Nāves nav... Dzīvs guļu...

RASA: Ja noķer sarkano zalkti, izvāra un apēd, tad arī var dzirdēt mirušo valodu.* Un tos redzēt.

RIHARDS: (*Rasai*) Jo tuvāk Zemei, jo balsis arvien skaļākas. Ar katru dienu... (*mikrafonā*) Rož-kalns stāv... Rož-kalns stāv... Vai Lat-vija vēl dzī-va? Latviju redz-at?

AIZSAULES IEMĪTNIEKI: (*cits caur citu ar radioviļņu šņākoņu fonā*): O, Jēzu, tu debesu zaķi! Skaties priekšā!... Tautieti, ļauj paspiest tavu roku... Skaties, smotri, Lenin. Net peredači... Wach Lenin!.. Wir wunschenguten Abend dreimal. Hitler tev helfe... Ričiņ, ecoute mani!.. Spricht zdesj... Wir haben viel Funken. Deckungsfeuer! Sūti Behelfe! Behelfe!.. Behelfe!..

RIHARDS: Prom! Prom!

Balsis pēkšņi apklust. Rihards vēl brīdi gaida, iemalko, taču nekas nenotiek. Tad viņš paceļ raidītāja vāku – gluži kā pūra lādei. Vāka iekšpusē ir ar dārgakmeņiem izgreznota astoņstūru zvaigzne. Tas ir auseklis.

RIHARDS: Tagad pagrozi, meitiņ! Nu jau esam pavisam tuvu Tēvu Zemes orbītai.

Rasa groza ausekli, tad ātri ievelk ausekli smiltīs zem kājām.

RIHARDS: Vai atminies? Uz Zemes ausekļa zīme rāda Mēness ritējumu. Ar trejdeviņiem līniju un plakņu krustojumiem – trīs reizes pa deviņi jeb divdesmit septiņas dienas...

RASA: Kad es atkal iešu skolā? Es jūtos pavisam labi...

RIHARDS: ...un mēnesim ir tik balts vaidziņš kā tev. Iesi, bērniņ, iesi. Satiksi draugus. Pavisam drīz. Tikmēr tev ir jāpalīdz man.

RASA: Saule cirta Mēnestiņu ar aso zobentiņu, kam atņēma Ausekļam saderētu līgaviņu...

RIHARDS: Rasa, meitiņ, pagrozi vēl!

RASA: Krusttēv, ieslēdz zvaigznes!

Rihards ieslēdz zvaigznes.

Telpā iluminatoru nav, augšā ik pa laikam sāk blāvi atspīdēt zvaigžņota debess – tāda, kādu to redz Latvijā. Rihards sausi ieklepojas, pārlaiž laivas gaisa izžāvētu plaukstu pār Rīta zvaigzni, tad ieziežplaukstas un

pieri ar krēmu no tūbiņas un izņem no raidītāja stabulīti, no kuras stiepgas vads.

RIHARDS: Paskaties uz debesjumu vērīgi – kā zvaigznes izvietojušās. Kāds gadalaiks? Kurš mēnesis varētu būt?

RASA: Vēls rudens – veļu laiks jeb Dieva dienas.

RIHARDS: Braši – teicama atzīme!

RASA: Man ir bēdīgi, krusttēv...

RIHARDS: Tumsa, tumsa, kas par tumsu, es par tumsu nebēdāju; bij' manam kumeļam zvaigžņu sega mugurā... Sāksim sakaru seansu.

Rihards pieliek stabulīti pie lūpām un sāk spēlēt. Pa izgrebto zalkša zīmi gar raidītāja vāku arvien tālāk skrien sarkana gaismiņa – indikators.

RIHARDS: *(monotoni runā stabulē)* Deviņi pērkonī, deviņi pērkonī... Deviņi pērkonī, deviņi pērkonī... Deviņi pērkonī, deviņi pērkonī... Deviņi pērkonī, deviņi pērkonī...

Latvijas Universitātes observatorijas telpas. Nakts.

Ekspozīcija, kas veltīta Fridriham Canderam. Uz plaukta aiz stikla līdžās Canderas portretam un fotoattēliem ar raķešu modeļu izmēģinājumiem stāv kaste – līdžīgs raidītājs. Tas sāk čerkstēt, un tā lodziņā mirgo sarkanā gaismiņa. Blakus pie rakstāmgalda sēž students Jānis un strādā pie datora – viņš uzlicis lielas austiņas. Jānis neredz un nedzird, ka raidītājs ir sācis darboties.

Tad viņš noņem austiņas un izdzird čerkstošā balsī teikto „deviņi pērkonī”, viņš meklē, no kurienes nāk skaņa, un atver stikla vitrīnu, aiz kuras mirgo raidītājs. Jānis jau skaidrāk dzird Riharda balsi, kas joprojām skaita: „... deviņi pērkonī...” Jānis mēģina attaisīt raidītāja vāku, tas viņam izdodas, un viņš izņem līdžīgu stabulīti ar vadu.

JĀNIS: *(runā stabulītē kā mikrofonā)* Hallo! Kas runā? Kas runā?

Pērkonu laiva.

RIHARDS: Vai Latvija? Vai Latvija?!...

RASA: ...Atkal velis...

RIHARDS: *(Rasai)* Tagad tie ir visur. *(stabulītē)* Vai Latvija?! Ri-hards stāv. No-sauc sevi!

JĀNIS: Latvija, Rīga, Latvijas Universitātes observatorija. Es, diemžēl neesmu liels eksperts...

RIHARDS: Te kosmiskā laiva *Pērkons!* Starts – orbitālā platforma *Canders*, tūkstoš deviņi simti četrdesmit otrā gada trīsdesmitais septembris! Laiva *Pērkons!*... Kods: deviņi pērkoni! Deviņi pērkoni! Apstipriniet!

JĀNIS: Apstiprinu... Bet es tikai pa nakti sargāju...

RIHARDS: (*Rasai*) Iezemietis! Latvietis!.. Klausies, ko teikšu! Skrien klusiņām kā pelīte – nepamodini nevienu. Pasaki Varim: sakari nodibināti! Griezīsim laivu apkārt. Brauksim mājās! Dzirdi, Rasiņ?! Mājās! (*stabulītē*) Deviņi pērkoni, lūdzam atļauju nosēsties!...

Rasa skrien projām, taču viņai no tumsas uzklūp kāda ēna un aizspiež ciet muti.

RIHARDS: ...Lūdzam atļauju nosēsties!...

JĀNIS: Ļauju, ļauju!

RIHARDS: Traucējumi sakaros. Apstipriniet!

JĀNIS: Atļauju! Apstiprinu!...

Rasai tomēr izdodas iekliegties, un viņa pagābst. Uzbrucējs velk meiteni projām.

Rihards izdzird kļiedzienu, panāk uzbrucēju un pagrūž viņu malā. Uzbrucējs neatstājas, Rihards iesit uzbrucējam pa galvu. Uzbrucējs atlaižas, bēg. Rihards veikli met viņam pakaļ dunci. Bēglis izvairās, un duncis ieduras sienā. Rihards paceļ Rasu. Raidītājs klusē.

RIHARDS: Mošķi! Mošķi visapkārt. Nebīsties! Es to nokāvu! Ar dunci!

Laivas vadības telpa.

Pa plašo logu redzama izplatījuma ainava ar zvaigznēm, vadības pulsts pustumsā mirgo latviešu zīmēs – ritmiski parādās un izzūd ugunskrusta sarežģīti kuplinājumi, jumis un Māras krusts, zeltābolītis un austras koks. Kuģa kapteinim ir domāts krēsls ar ērtu atzveltni un stūres ratu priekšā.

Vadības telpā notiek Pērkona kapteiņa maiņas ceremonija. Tur ir Varis. Zaiga tur aiz rokas Rasu, kura ar otru roku pietur skābekļa masku uz mutes. Gunta ir tērpusies nacionāla romantisma noskaņās stilizētā greznā tautastērpā, kas kairi atsedz viņas augumu. Turpat Rihards un Klāvs, kuram ir apdeguma rēta uz sejas. Vēl divi piloti.*

RIHARDS: *(uzrunā visus un Vari)* Gana esam saules vēja dzīti klaiņojuši, svešos zvaigžņu dārzos* lūkojušies. Zelta sēta, vara vārti, ek, tik nav mums tās sidrabiņa atslēdziņas – bijām un paliekam mūsu Saules sistēmas ietvaros. Ejams vienīgais ceļš – atpakaļ uz mājām... Un paldies Dievam! Varbūt Tēvu Zemē jaunie censoņi ir radījuši jaudīgākus kuģus! Ja ne, ja mūsu sasniegumi bija gājuši zudībā – neliegsim viņiem padoma, kad atkal izkāpsim uz mīļotās planētas. *(citē likumu)* Saskaņā ar Satversmē noteikto tai paša brīdī, kad nodibināti sakari ar Zemi, Pērkons maina kursu, lai nolaistos, un laivas vadība tiek nodota jauna kapteiņa rokās! Pavēli paraksta vadone Zaiga Dimants.

Zaiga paraksta pavēli.

*Rihards noņem no sevis un iedod Varim rokās zobenu** makstī un siksnā. Zaiga pamudina Guntu, lai viņa pārliet siksnu ar zobenu ap Vara gurniem. Gunta to izdara.*

VARIS: Pērkons, taisnība, uzvara!

Varis steigšus spiež vajadzīgās sviras, saka komandas, tad griež stūres ratu, lai kuģis veiktu manevru, mainot kursu uz Zemi. Atskan Saulestrauksmes signāls.

VARIS: Saulestrauksme!

Visi uzliek saulesbrilles, arī skatītāji zālē. Sāk zibšņot gaisma. Zaiga iedod Guntai kokli, un viņa spēlē.

VARIS: Samazināt buras platību! Sagatavoties manevram! Uzmanību!...

Pērkona ritmiskā dzinēja skaņa mainās – laiva griežas, dreb. Cilvēki pieturas, lai nostāvētu uz kājām.

VARIS: Ek, Pērkons bauca pār jūriņu ar sidraba ratiņiem! Vēja māte pakaļ skrēja, zeltu meta jūriņā!

Pērkona tehniskais bloks.

Kārlītis saulesbrillēs, pietupies pie iluminatora, vēro Saules buru – tā ir žilbinoši skaista. Burai garām palido meteors. Laiva joprojām dreb, arī zēns pieturas, lai nenokristu.

KĀRLĪTIS (*pieraksta blociņā*) Šonakt pulksten divos meteors lidoja garām Pegasam... *

Piepeši viņu izbiedē troksnis un kustība. Zēns paskatās sāņus un šausmās iekliek – viņu sagrābj un aiznes melna ēna.

Latvijas Universitāte. Rīts. *Pie muzeja ekspozīcijas stāv Jānis un viņa draudzene Šarlote. Abi vēro, kā ekspozīcijā aiz stikla mirguļo raidītājs. Students grib izraut aparātu no kontakta.*

ŠARLOTE: Neaiztiec! Tas vienmēr stāv pieslēgts. Frīdrihs Canders novēlēja. Nu, vai kāds no viņa radiem.

JĀNIS: Un daudz viņam kosmosā radu?

ŠARLOTE: Tev labāk zināt.

JĀNIS: Droši vien tie bija radio amatieri – ālējās. Sadzērās un izgāja ēterā. Pats esmu tā darījis.

ŠARLOTE: Amatieris. Nebāz savus nagus, kur nevajag! Kāpēc aizmiksi eksponātu?

JĀNIS: Tas pats no sevis ieslēdzās! Goda vārds. Man jānodod referāts, bet es neko neuzrakstīju! (*dod Šarlotei papīrus*) Vairs nevarēju sakoncentrēties.

ŠARLOTE: (*paņem*) Labi, paskatīšos.

JĀNIS: Viņi zināja par Canderu un par Saules buru.

ŠARLOTE: Kāds no savējiem ierēc par tevi.

JĀNIS: Kurš tad? Tu varbūt? Ko?

ŠARLOTE: Baigi tu man esi vajadzīgs... Ja nu tas ir nopietni?

JĀNIS: (*mēģina skūpstīt Šarloti*) Es vēl mazliet palikšu. Citādi mēs ar tevi – kā saule ar mēnessiņu.

ŠARLOTE: Ja nu Canders to izdarīja?... Palaida cilvēkus kosmosā...

JĀNIS: ...un viņi tagad tur, augšā, un netiek lejā.

JĀNIS: Par gaismiņām kastē un balsīm varbūt vajag kādam izstāstīt. Tikai nezinu – kam.

ŠARLOTE: Es arī nezinu... nevaru iedomāties... Tu neāksties? Tiešām redzēji?

JĀNIS: Un sarunājos!

Jānis ar savu mobilo nofotografē eksponātu.

JĀNIS: (*aizejot*) Ja atkal sāk runāt, uzreiz uzpīkstini!

ŠARLOTE: Kā tad...

Uz Pērkona ieslēgta dienas gaisma.

Rasa ar skābekļa aparātu, viņu ir apskāvusi Zaigu.

RASA: Es nomiršu un neredzēšu Zemi.

ZAIGA: Nu gan – runā kā vecīņa! Tu taču esi mana krustmeita.

RASA: Es zinu.

ZAIGA: Tev tāds pats uzvārds kā man – Dimants. Tāpēc tev jābūt stiprai un mirdzošai.

RASA: Kā tu?

ZAIGA: Jā, kā es, mīļumiņ.

RASA: Dažreiz sapnī rādās, ka man matos krīt pelni no degošām pagalēm un miesu sāk ēst liesmas. Ļoti sāp, un es pamostos.

ZAIGA: Tas ir no stiprām zālēm... Klau, kāds nāk! Laikam skolas draugi.

RASA: Nē, viņiem nav vaļas.

Ienāk Varis. Viņš ieber saujā Rasai ogas.

VARIS: Labrīt! Rasa, ņem!

RASA: Paldies! Tās droši vien bija tavai līgaviņai.

ZAIGA: Ja jau ķircinās, tad iet uz labo pusi.

VARIS: (*Rasai*) Vēl tikai dažas dienas ir jāpaciešas, un būs uz Zemes. Tur ir daudz ārstu, zinātnieku...

RASA: Latvijā?

VARIS: Latvijā un citās valstīs. Sanāks visi kopā, izlems, ko ar tevi darīt!

Ienāk Estere. Apskauj Vari.

ESTERE: Tagad latviešu liktenis ir tavās rokās. Tu mūs vedīsi, un mēs tev sekosim.

VARIS: Atkal būs ģeķības? Kāpēc bērnam jaukt prātu!

ESTERE: Jums, zinātniekiem, dot vaļu, visus bez jēlkādas ticības atstāsiet.

Estere paņem trauku ar ogām un izvelk dunci no jostas. Viņa velk ar dunci pāri ogām zīmes un skaita pūšamos vārdus.

ESTERE: ...Izdilsti kā vecs mēnesis, izdēdi, kā zvaigžņu puteklis, kā auksts mironis. Trejdeviņi pērkonī sper indevi ārā, aizdzen pāri planētu orbītām, lai sadegtu Saules uguns smēlēs...

RASA: (*ēd ogas*) Izbeidz! Tavi buramvārdi man nepalīdz! Tev ir smirdīga elpa!

ESTERE: Izej, glēvāis drudzi, kur piecas jumpravas dej uz komētas ledus gabaliem...

RASA: Beidz, Estere... Nevienam nav tik smirdīgas mutes kā tev!..

ESTERE: (*smejas*) Meitiņ, es taču esmu veca. Vecāka par pasauli, kuru tu pazīsti.

RASA: Tad neelpo man virsū, runā sāņus!

ZAIGA (*nostāk, lai nedzirdētu Rasa un Estere*): Vai Kārlīti atradāt?

VARIS: Nē. Šorīt glābēju vienība nokāpa dzinēja nodaļā – kaut gan maz ticams, ka zēnam izdevies tur nokļūt. Cerams, ka viņš klīst apkārt, un mums tikai liktenīgā kārtā nav trāpījies.

ZAIGA: Jūt mana sirds – mēs viņu vairs neredzēsim. Kāds skandāls! Jau otrais bērns trīs mēnešu laikā. Būs jāvirza likumprojekts par raidītāju zemādas iedzīvināšanu jau zīdaiņa vecumā. Būšot pārkāptas cilvēku tiesības. Kur palika mūsu tautas tiesības, kad bijām spiesti kāpt laivā?

VARIS: Rasai nekļūst labāk. Kad *Pērkons* nolaidīsies, uzreiz meklēsim kaulu smadzeņu donoru.

ZAIGA: Estere saka – mazā top dzīvāka. Dažreiz čalojot kā strautiņš, nevar apturēt...

VARIS: Ja būs vēl tik smaga krīze kā vakar...

ZAIGA: Kā es no šīs dienas baidījos.

VARIS: Mēs lidojam mājās, Zaiga!

ZAIGA: Tikai visādi vēji laivu neganti šūpo.

VARIS: Sazvērnieki. Lai tik panāk!

ZAIGA: Jauns, sapņotājs, vēl tik maz dzīvē esi redzējis...

VARIS: Gan jau. Iespaidi tagad būs – dod, Pērkon, spēkus un neliedz gudra padoma.

Ienāk Rihards.

Pērkona Drošības padomes apspriede.

Padomē ir Zaiga, Rihards, Estere un Varis.

Varis sāk savu runu, rādot uz ekrāna kosmiskā kuģa, tā ceļojuma trajektorijas grafiskus attēlus un foto.

Pēc tam, Zaigai turpinot runāt, attēli mainās – seko arī vēstures arhīvi: Ļeņins sveic pirmo kosmonautu – latviešu strēlnieku, Frīdrihs Canders, orbitālā stacija izplatījumā G. Kluča konstruktīvisma stilā, Pērkona būvdarbi. Dokumentālās filmas kadri – Kārlis Ulmanis skafandrā viesojas orbitālajā stacijā un spiež roku Rihardam, orbitālās stacijas sadzīves ainas u.tml.

VARIS: *(Zaigai)* Sāksim drošības padomi!

Zaiga apstiprinoši pamāj ar galvu.

VARIS: Pirms astoņpadsmit stundām ir nodibināti sakari ar mūsu raidītāju uz Zemes. Saņemta atbilde latviešu valodā. *(Rihards, Klāvs, Zaiga un Estere aplaudē)* Saskaņā ar Satversmi *Pērkons* mainījis kursu, tā mērķis ir nosēsties Tēvzemē. Ir ieslēgta boja *Milda* – signāls stabils. 90 stundu nogrieznī mēs varam mainīt laivas kursu. Tagad un nekavējoties mums ar savu balsojumu jāapstiprina šis svinīgais brīdis...

ZAIGA: Ieslēdziet skaņas ierakstu! Uzskatu, ka man jārunā un runa jāraida visai Pērkona tautai.

Klāvs atnes mikrofonu.

ZAIGA: Kopš stājusies savā amatā, esmu varējusi būt lieciniece tam, cik daudz ir darīts, lai šajā oāzē plauktu latviešu tauta... Mēs sākām ceļojumu pirms septiņdesmit pieciem gadiem. Tikai daži no mums to atceras. Pērkona laivā mainījušās četras paaudzes, un tāpēc šodien būs jo grūtāk pieņemt pareizu lēmumu, atceroties pagātnes norises.

Toreiz mazās tautas pārstāvji – gaišākie prāti un kvēlākās sirdis – turpināja Frīdriha Candra ceļu. Ar Padomju Savienības finanšu atbalstu gadiem ilgi un dziļā slepenībā orbitālajā stacijā viņi nodevās Visuma izpētei. Uzbūvēja laivu *Pērkons*, ko Saules vējš tagad nes pār mūsu galaktiku. Taču padomju lielvalsts mūs nodeva un iebruka Latvijā. Tad uz Zemes notika pasaules karš. *Pērkons* bēga no orbitālās stacijas. Izglābšanās prasīja daudzu latviešu un arī manu vecāku dzīvību. Esam viņiem parādā – tiem, kas ziedošanās! Un, jaunā paudze, kas šos notikumus neatceras, es vēlos jums jautāt – vai jūs savās sirdī spējat iekurt šādu mīlestības liesmu pret savu tautu? To jūs un es, visi kopā, varam pierādīt ar savu darbu, ar

spēju ziedoties latvietības labā. Pērkonis ir pēdējā latviešu valsts. Mēs esam pēdējie latvieši... Šeit, uz Pērkona, regulējot dzimstību un atjaunojot laivas blokus, mēs pastāvēsim vēl simts vai pat trīssimt gadu. Varbūt ir vērts pagaidīt, lai atgrieztos uz laimīgākas un drošākas planētas? Nākamā pietuvošanās notiks 2080. gadā...

Varis pielec kājās, Zaiga ar rokas kustību liek viņam apsēsties.

ZAIGA: Esmu aicinājusi padomi trīs dienu laikā, sazinoties ar Zemi, savākt pēc iespējas vairāk informācijas par Latviju un turpmāk rīkoties, balstoties uz šīm ziņām. Tāpēc arī samazinām kuģa ātrumu. Ja nebūs lemts, tad turpināsim ceļu, ziedosimies mūsu bērnu un bērnu bērnu labā, un viņi ieraudzīs Tēvu Zemi – plaukstošu un laimīgu... Svētī mūs, Pērkon!

Drošības padome sāk izklīst.

Zaiga iet projām, bet pie viņas piesteidzas Varis.

VARIS: Mums jālido mājās.

ZAIGA: Tu maz tās mājas esi redzējis?

VARIS: Mums jāriskē!

ZAIGA: Ar visu tautu?

Visi aiziet. Paliek Rihards ar Rasu pie rokas. Viņš sāk dzirdēt Aizsaules balsis.

AIZSAULES IEMĪTNIEKI: *(cits caur citu ar radioviļņu čerkstoņu fonā)* Smerti tev vajadzēj, angel tu... Ņem domas, palaižu domas... Wer weint fur die andere... Rožkaln, muļļa. Sēdies kamanās!... Visu redzam. I zeme ir te, māte te. Māte tev hilfe... Te doina. Propusk! Propustit. Was du wunschi?.. Nāc mājās, te jau mājas. Mājas te...

Abi aiziet.

Vakara krēslā Brīvības pieminekļa Mildai atveras zaļie metāla vairogī acīs un parāda divas melnas, spīdīgas mandeļu formas acis.

Zaigas mājas.

Nacionālā romantisma pils garā stilizētas telpas ar saskaņotām mēbelēm, gobelēniem un paklājiem. Uz galda stāv ekrāns ar mirgojošo zalkša zīmi skrīnseiverī. Sienu gleznojumi – uz sārta fona saules ar garām lauzītām

zelta mēlēm staros. Citur visā augumā jaunieta un jaunietis tautastērpos – tie ir ideālu latviešu tēli. Griestu gleznojumos – latviešu dievību tēli, to vidū F.Canders, un kosmosa kuģis zvaigžņotās debesīs. Pērkons tur dūrē zibeņus. Gleznojumus papildina latviešu ornamentu, kas aizvijas gar sienām un griestiem vairākās rindās. Pie vienas zāles sienas ir stilizēts masīvs Zaigas darba galds un krēsls ar augstu atzveltni. Stāv stilīgās formās veidots velotrenažieris. Lielā puķupodā aug pundurābele ar samezglotu stumbru un sīkiem āboliem. Citur zaļo labība. Ornamenta zīmēs iestrādāti stilizēti citāti, līdzīgi kūfiešu rakstiem: Pērkons. Taisnība. Uzvara. Tā varētu izskatīties latviešu paradīze.

Telpā ir Gunta un Klāvs, kuram līdzī liels sarullēts vīstoklis. Gunta brauc ar velotrenažieri. Fonā dzirdams, kā radio translācijā izskan Zaigas uzruna. Klāvs, stāvot pie sava rakstāmgaldiņa, veido burtu G kaligrāfiskā rokrakstā.

Gunta norauj ābolu, iekožas un piedāvā Klāvam.

GUNTA: Kod!

Klāvs negribīgi iekožas. Gunta izslēdz Zaigas runu.

GUNTA: *(par runu)* Jau trešais atkārtojums. *(Klāvam)* Kad čiepām ābolus, tev garšoja gan.

KLĀVS: ...Negaršoja. Man patika, kā tu smeji. Tev nemaz nebija bail...

GUNTA: *(smiedamās)*... Bija, bija! Kod nu! Beigās no mātes dabūjām pērienu. Viņa bija saskaitījusi zarus visus ābolus!

Gunta izjauc papīrus uz Zaigas rakstāmgalda, lai pakacinātu Klāvu.

KLĀVS: Gunta! *(kārtu papīrus uz rakstāmgalda)* Viņai tas nepatīk!

Gunta izvelk no groza ar daudziem papīra ruļļiem vienu garu rulli, metas virsū Klāvam, kurš paķer savu vīstokli, lai aizsargātos. Abi turpina sarunu un mēģina viens otru pārsteigt ar „zobena uzbrukumu”, bet meistarīgi atvairā tos.

GUNTA: Kas tavā vīstoklī?..

KLĀVS: Svarīgs dokuments... Zini, uz Zemes mums jāturas kopā. Mums vajadzētu apprecēties.

Gunta smejas.

KLĀVS: Latvijā vairs nebūs trīssimt cilvēku vien, bet gan miljoni... Vari iztēloties?

GUNTA: O, kāda izvēle!

KLĀVS: Tu manī neklausies. Un nemaz nemīli.

GUNTA: Mīlu! Tu esi mans brālītis.

KLĀVS: Neesmu.

GUNTA: Vedējos nāksi?

KLĀVS: Kā es jāšu vedējos neseģlotu kumeliņu...

GUNTA: Saule deva zelta seglus, Mēness sudrab' iemauktiņus...

Gunta izsit papīra rulli Klāvam no rokām.

GUNTA: Mans neglītais brālītis... *(noglāsta Klāva rētaino vaigu)* Redzi – saku patiesību tieši acīs. Tātad mīlu.

KLĀVS: Neredzu.

GUNTA: Oho, cik bargi... *(glāsta viņa vaigu)*

KLĀVS: *(mēģina viņu noskūpstīt)* ...Es reibstu no taviem pieskārieniem..

GUNTA: Kuš, kuš... neesi brālītis, neesi...

KLĀVS: Nē... Tikai vienu skūpstu...

GUNTA: Nē, tikai buču...

Gunta iedod buču.

GUNTA: Vairāk tu gan nedabūsi.

KLĀVS: Kurš tad? Tas dižīgais Pērkona dēls?

GUNTA: *(labsirdīgi ķircinādama)* Manu mazo Klāviņ!

KLĀVS: Nesauc mani tā!

GUNTA: (*noskaišas*) Tev nepatīk?...

KLĀVS: Patīk, ļoti patīk.

Abi brīdi klusē, kad Klāvs atkal mēģina ierunāties, ienāk Varis.

VARIS: (*Guntai*) Tava māte ir akla! Tu dzirdēji? Ko viņa grib? Kāda informācijas vākšana?

GUNTA: Vēl viens trakais. (*uzliek saulesbrilles, dzēlīgi*) Vai šodien bija kāds sprādziens uz zvaigznes? Vai bura saplēsta?

VARIS: ...Es to beidzot ieraudzīju. Pārbaudīju laivas kursu, daiļi pagriezu zeltīto buru, un pēkšņi tur tā bija. Krāšņa, dzīva... (*Klāvam, zobojoties*) Ko brīnīs, pieraksti – tas ir vēsturisks brīdis!...

Ienāk Zaiga.

ZAIGA: (*visiem*) Redzējāt jūs, ļautiņi,
Kas spīd gaisa vidiņā?!
Zelta puķe laistījās
Pašā saules vidiņā!

Svētki uz *Pērkona* – mēs ieraudzījām planētu. Klāv, sagatavo manu lūgumu visiem ļaudīm sveikt Tēvu Zemi un ļaut līksmībai saviļņot sirdis!.. Rakstiski! To vajag iemūžināt.

Klāvs nostājas pie rakstāmgalda podesta, paņem irbuli un sāk pierakstīt, rakstāmais čerkst pret papīru.

VARIS: ...Man ir kas sakāms. Mēs kāzosim uz Zemes – es un Gunta...

ZAIGA: Nē, mani mīļie! Dzersim tūlīt! Un tā būs svētku kulminācija! Visi aicināti – goda viesi šeit, tiem, kas stāvmačos, klāsim galdus Sakrālajā telpā... (*Guntai*) Pērn bij meita, šogad sieva, citu gadu māmuliņa... (*atkal visiem*) Klāv, nākamais lūgums – ieviest vasaru! Vai priecāsimies veļu laikā, mani mīļie?

KLĀVS: Gadalaiku ritējums ir nostiprināts Satversmē...

ZAIGA: Paredzēsim izņēmumu! Īpašiem notikumiem!

VARIS: Vai nu uz Zemes, vai nekad.

ZAIGA: Klausies, dēls... Ja nu būs jāpagriež laiva? Jāmet vēl viens loks?

VARIS: Tad svētīsiet mūs pēc astoņdesmit gadiem.

Varis aiziet. Klāvs turpina pierakstīt.

GUNTA: (*iesit piepeši Klāvam ar vīstokli*) Beidz! Man drebuļi no tavas skribelēšanas!

Gunta piesteidzas pie Klāva, paķer pergamenta vīstokļus, plēš tos – met virsū Zaigai.

GUNTA: (*Zaigai*) Līdz šim uz Pērkona liktenis bijī tu!

Gunta aiziet projām.

Zaiga pienāk pie Klāva un iecērt pļauku. Tad apsēžas savā vadones krēslā, atvelk elpu.

ZAIGA: Bērna dzīvība nav svēta.

KLĀVS: Es tikai aizsedzu muti ar plaukstu, lai nekliegtu, bet viņa pagība. Rihards nozvērēja tev pirmajai noziņot, slepus, nevis Varim. Piekrāpa. Meta man ar dunci.

ZAIGA: Līka lapsa tauri pūta, kalniņā stāvēdama, trai rai rallalā... Tik gara nakts nomodā... un diena tikko sākusies. Piekusu... Zināju, ka viņam nevar ticēt, tāpēc uzdevu tev šo darbu. Viņš ir redzējis Zemi, atceras savas mājas. Saproti? Bet citādi nevarēju. Būtu jāorganizē komiteja sakaru atjaunošanai. Ar vairākiem cilvēkiem grūtāk tikt galā. Tad arī Drošības padome nobalsoja par viņu. Tomēr – kapteinis. Neviens taču necerēja, ka saņemsim signālu. Lai! Mēs vecajai lapsai kažociņu paplūkāsim. Klāv, abi mani lūgumi paliek spēkā! Svētīki būs! Jo vieglāk mums būs atkal nodoties skumjām un sērām.

KLĀVS: Sērām?

ZAIGA: Tāds ir mūs, latviešu, liktenis. Ej, ej! Uzrakstīsi vēlāk!

KLĀVS: Zaiga!

ZAIGA: Redzu – tev kaut kas rokās. Stāsti...

KLĀVS: Es pabeidzu dzimtas koku. Izlasīju visus senču pierakstus manas ģimenes kristiešu grāmatā...

Klāvs tin vaļā vīstokli un stiprina vertikāli, lai varētu aplūkot greznu zīmējumu ar dzimtas koku.

KLĀVS: Ilgi gāja... Ja tēvs un māte būtu dzīvi, veiktos daudz ātrāk... Katru rindiņu vajadzēja kā mīklu minēt...

ZAIGA: Toreiz daudz cilvēku sadega, un liesmas teju visu *Pērkonu* būtu aprijušas... Tāda nelaime...

KLĀVS: Un māsiņa arī... Piektais bloks bija nolemts, tur neko nevarēja darīt... Vai ne?

ZAIGA: Neko. Tas ir brīnums, ka senču pieraksti palika neskarti. Rādi! Cik skaisti! Tev ir talants! Redzu – augšā zvaigznes, *Pērkons* un *Klāvs*. Apakšā... Auseklis. Dzejnieks? Nē. Pirms deviņiem tūkstošiem gadu?

KLĀVS: ...Es nāku no senā latviešu dieva dzimtas. Tāds ir mans atklājums.

ZAIGA: Kuras tad?

KLĀVS: Ūsiņa dēls *Auseklis*... *Auseklītis* agri lēca; *Saules meitas* gribēdams...

Zaiga apskauj Klāvu, un viņš pieglaužas Zaigai.

ZAIGA: (*glāsta Klāva matus*) Ūsiņš ir skaists un taisnīgs. *Saules zirgu* braucējs, *Dieva varas* teicējs savai tautai.

KLĀVS: Tāds viņš ir...

ZAIGA: Gunta vai akla aiz mīlestības. Bet laiks dziedē visu. Ja *Varis* būs tik stūrainis, tad jūtas pārdegs, paliks tikai melna oglīte.

KLĀVS: Tad es uzpūtīšu tai savu elpu.

ZAIGA: To – kad būsīm tālāk no *Zemes*. Tad būs vieglāk liesmai atkal pieņemties.

Klāvs uzpūš uz ābelītes lapiņām, kas nodreb. Norauj ābolu un iebāž kabatā.

Laiva Pērkons.

Estere slauc no Dainas krūts pienu caurspīdīgā stikla traukā. Ir jau saslaukts diezgan daudz. Tikmēr Rasa tur Dainas zīdaini.

DAINA: Par Kārlīti nekas nav dzirdēts – jau vakars. Laiva liela – droši vien visa vēl nav pārmeklēta. Es vairs nespēju gaidīt, pati iešu viņam pakal!

ESTERE: *(slaukdama)* Mierīga, mierīga, esi! Tu nedrīksti raizēties. Kārtīgi izgulies, bet no rīta pamodīsies, un tavs dēliņš būs atradies.

DAINA: Jā, viņš man ir tik gudrs. Kā varēja nomaldīties? Meistaro kuģu modeļus, sapņo par lidojumiem uz citām galaktikām...

ESTERE: *(par pienu)* Nu būs labi.

Estere atlaižas no Dainas krūts, Rasa iedod zīdaini Dainai.

DAINA: *(bužina zīdaini)*: Mana puķīte...

ESTERE: *(Rasai)* Ņem, Rasiņ, padzeries, citādi pavisam izdēdējusi. Kauli un āda.

RASA: Fui!

DAINA: Kā tad tu atveseļosies? Ko? Dzer, dzer!... Vai negribi Tēvu Zemē laimīgi padzīvot? Paskaties, cik Bangai vaidziņi sārti un apaļi!

Rasa paņem trauku ar pienu, bet vēl nedzer.

DAINA: *(mazulim un Esterei)* Latvijā saule maigi silda, nav jābaidās no saulītes, vai ne?

ESTERE: Radiācijas līmenis pavisam niecīgs, un vasarā var sauļoties.

DAINA: *(mazulim)* Jā – tās sauc par saules peldēm. Pavisam kailām kājiņām skriesi pa zāli un pa mīkstām smiltiņām. Āda no saules stariem paliek brūna kā piparkūka. Un brilles nevajag visu laiku uzmanīt.

ESTERE: Dažreiz tās noder – lai acis nemiegtu un krunkas neveidotos. Un skaistumam arī – veikalā pārdod dažādus modeļus...

DAINA: Katru vasaru drēbju mode ir cita!

ESTERE: Jā. Nez ko tagad nēsā?

DAINA: Varbūt mēs neko tādu nevarēsim nemaz vilkt! (*smejas*)

ESTERE: Vai kaut kas pavisam nerātns... He, he...

DAINA: Klau, jāuzprasa caur raidītāju, lai pastāsta mazliet par modi.

Abas smejas. Visas četras dodas projām.

ESTERE: (*vēl iedod maisiņu ar zālītēm Dainai*): Ņem, uzlej karstu ūdeni, atdzesē un pirms gulētiešanas iedzer, būs dziļš miegs un kairi sapņi.

Laiva Pērkons. Latvijas Universitāte.

Rihards, Varis un Rasa sēž pie raidītāja un izsauc Tēvu Zemi, tad sarunājas ar Jāni, kurš ir kopā ar Šarloti Latvijas Universitātē, F. Candra muzeja telpās.

RIHARDS: ...Deviņi pērkoni... deviņi pērkoni!...

JĀNIS: Dzirdu, dzirdu!

RIHARDS: Vai Latvija vēl dzīva?

JĀNIS: Dzīva. Varbūt iepazīsimies?

RIHARDS: Vai padomju jūgs ir nomests?

ŠARLOTE: Cīnāties ar kapitālisma jūgu!

Varis un Rihards apskaujas. Tad skauj un skūpsta Rasu.

VARIS: (*Rasai*) Zini, Rasiņ, mēs uzreiz brauksim pie jūras!

RASA: Peldēties!

VARIS: Bezgalīgi zils plašums, tikai pie apvāršņa kāds kuģis.

RASA: Smiltis, daudz, daudz smilšu. Priedes.

VARIS: (*Jānim un Šarlotei*) Tad mēs esam tieši laikā!

JĀNIS: Nedomāju vis!

ŠARLOTE: (*Jānim*) Izbeidz! Ja nu šie griež riņķī! (*smīkņā*) Esiet sveicināti uz Zemes! Vai jūs nākat ar mieru?

Šarlote un Jānis tikko spēj valdīt smieklus.

RIHARDS: Daiļā iezemiete, mēs esam latvieši! Vai latviešu tauta pastāv?

JĀNIS: (*Šarlotei*) Vai nu mēs runājam nopietni, vai rauju ārā vadu!

Šarlote neļauj izraut vadu.

RIHARDS: Latviešu laiva *Pērkons*. Patvaļīgs starts no Padomju Savienības orbitālās platformas *Canders* tūkstoš deviņi simti četrdesmit otrajā gadā. Esam pietuvojušies planētai un gatavi nolaisties Tēvu Zemē. Rihards – Drošības padomes loceklis. Man blakus ir Varis – laivas *Pērkons* kapteinis. Arī meitene Rasa...

RASA: ...Man ir astoņi gadi. Es gribētu nokļūt uz Zemes!

ŠARLOTE: (*Jānim*) Tas bija bērns?!

JĀNIS: (*Šarlotei*) Tagad laikam tāds ekskluzīvs speisings modē – visai ģimene dzīvo ēterā kā astronauti.

VARIS: Precizējiet, lūdzu!... Lūdzu, precizējiet!

JĀNIS: (*stabulītē*) Nav ne vainas. Ticami.

VARIS: Nosauciet sevi!

ŠARLOTE: Šarlote, Latvijas Universitātes studente.

JĀNIS: Jānis, kosmonauts.

ŠARLOTE: (*Jānim*) Beidz!

VARIS: Latvijai ir savi kosmosa kuģi?

JĀNIS: Pāravadājam pasažierus ar zemo cenu kosmisko līniju floti.

RIHARDS: Candra mantojums...

VARIS: (*Jānim*) Vai tos darbina Saules buras?.. .

JĀNIS: Protams.

VARIS: Vai mums ir kaujas kuģi?

JĀNIS: Jā, kādi trīsdesmit. Viss! Šodienai pietiks!

RIHARDS: (*Jānim*) Saki man! Vai Latvijā valda labklājība?

JĀNIS: Absolūta! (*izrauj vadu no kontakta*)

VARIS: (*Rihardam*) Raksti – absolūta labklājība.

Laiva Pērkons.

Zaiga iet cauri vāji apgaismotajām ejām. Skaļāk nekā parasti skan dzinēja ritmiskā darbošanās. Zaiga kāpj lejā, ejot pa šaurajām metāla kāpnēm, sargājot degunu un muti ar mutautu no riebiņas smakas. Viņa nonāk drūmā telpā ar plīti un lielu katlu, kas atgādina dziednieces mitekli un arī vituvi.

Plīti deg uguns, katls burbuļo. Uz plaukta traukā nolikta Kārlīša galva. Pie galda sēž Estere un grauž bērna pēdas pirkstiņus.

ZAIGA: Kārlītis jau pusapēsts.

ESTERE: (*nobīstas un aizrijas*) Neskaties! Tu nedrīksti šeit nākt! Ej prom! Tu man apsolīji.

ZAIGA: Bet tu dievojies, ka savaldīsies! Zvērēji pie savas dzīvības!

Estere sāk klepot.

ZAIGA: Kumoss iesprūda? Kaut tu nosprāgtu!

Zaiga pieiet pie Esteres un sit viņai pa muguru, lai palīdzētu atklepoties.

ESTERE: (*klepodama*) Kā tu uzdrīksties tā – par savu sirmo māmuliņu!...

ZAIGA: (*nikna, sit arvien stiprāk*) Tu neesi mana māte! Man nekad nav bijis ne mātes, ne tēva.

ESTERE: Tāds bija Dēklas kārumiņš. Viss! Sāp!... (*Zaiga atstājas*)

ZAIGA: Es tevi atdošu tiesai, nē – tautai, lai nolinčo.

ESTERE: *(novāc savu ēdienu, darbojoties pa virtuvi)* Kas to būtu domājis, ka saņemsim signālu no Zemes!... Ja es tikai būtu zinājusi, tad neaiztiktu Kārlīti. Nabaga zēns! Mātei palika vēl mazā māsiņa. Pirmdzimto es arī paņēmu. Tas ir kā dzimtas lāsts! Vai ne? Tā visi padomās... Būtu kaut pāris cūciņu paņēmuši uz *Pērkona*, kaut dažas vistiņas. Tagad jau izaugtu liela saimniecība. Nav ko vairs gausties, mīļā, visas mocības mums beigsies. Pavisam drīz būsīm mājās. Es nokaušu gailīti...

ZAIGA: ...Mūsu mājas ir *Pērkons* un mūsu kaps būs šeit...

ESTERE: ...Man pie Jelgavas ir zeme... liela saimniecība.

ZAIGA: Piecdesmit gotiņas, vistu kūts, dīķis ar zosīm...

ESTERE: ...zirdziņi...

ZAIGA: Tur sen vairs nekā nav!

ESTERE: Man vienalga! Dzirdi! Gribru mājās! Tad labāk nogalini mani!

Estere pieiet pie katla, apmaisa šķidrumu. Tad blakus katlam paņem lielu nazi, skalda ar to kaulus un met katlā.

ESTERE: Savārīšu studini. Pietiks, līdz piezemēsīmies.

ZAIGA: Kā šeit smird! Vairs nav izturams. Nākamreiz pati nenākšu, parādīšu tavu alu vilkaču medniekiem.

Estere pēkšņi paķer stilbu un metas virsū Zaigai. Abas cīnās, pašķīst asinis, abas ir nosmērējušās. Zaiga norauj no pleca masīvu metāla rotu un sit ar to pa galvu Esteri. Estere pakrīt. Zaiga piesteidzas viņai klāt.

ZAIGA: Estere! *(apskauj uz grīds guļošo Esteri, slauka viņai asinis no pieres)*

ESTERE: *(pamazām atjēdzas no trieciēna)* Nosist mani gribēji. Mani, kas izglāba tevi, kad biji vēl maziņš zīdaliņš. Ar šitām rokām nesu tevi ārā no Candra stacijas cauri dehermetizētiem blokiem, skābekli turēdama...

ZAIGA: *(noraidoši purina galvu)* Ja tu nostāsies pret mani, nekas cits neatliks.

ESTERE: Es pa mazam kumosīņam rauju, bet tu visus uzreiz. *(smejas, mēģina celties, Zaiga palīdz)* Mana galva... Esi nolādēta.

ZAIGA: Cik viegli tu pateici...

Estere grib noglāstīt Zaigas vaigu. Zaiga aptur Esteres roku. Abas ceļas, sakārto drēbes.

ZAIGA: Man kā akmens no sirds novēlās... Mēs visi esam nolādēti. Vai var būt vēl nāvīgāks lāsts? Saules vējš triec mūs cauri aukstai bezsvara ellei, un nav gala šim ārpriekšam. Dieviņ tētiņ!... *(pasmejas)*

ESTERE: Dižmanība aptumšoja tev acis, uz Zemes tak tu laikam nebūsi nekas – citplanētiete! *(smejas līdz)*

ZAIGA: Sapņos atkal esmu sākusi lidot. Kad maza biju – tā laidos pāri rudzu laukiem un koku galotnēm!...

ESTERE: *(burkšķēdama)* Tu taču īstus kokus neesi redzējusi. Ne arī laukus.

ZAIGA: Skolā – grāmatās.

ESTERE: Tad nu gan esi daudz koku redzējusi.

ZAIGA: ... lidoju, skatos uz priekšu – apvārsnis. Tik ātri lidoju, elpa aizraujas ciet... Apvārsnis arvien tuvāk un tuvāk, un tuvāk, un tuvāk! Es ietriecos tajā...

Laiva Pērkons. Zaigas mājas.

Varis un Gunta, laiski atlaidušies uz mīkstajām mēbelēm, skatās 30. gados uzņemtu latviešu spēles filmu „Zvejnieka dēls”. Filmu rāda projektors uz liela ekrāna pie sienas. Varis grauž lazdu riekstus, kurus ņem no pilna trauka – gluži kā kinoteātra kukurūzas pārslas. Gunta ļoti dzīvo līdzī filmai, bet Varim pret notikumiem uz ekrāna ironiska attieksme.

Varis iesmejas.

GUNTA: Tā kā tāds dievdotiņš!

VARIS: (*uzjautrinās*) Mēs to skatāmies tūkstošiem reižu, bet tu nebeidz raudāt.

GUNTA: Tu nesaproti! Tas ir par mīlestību.

VARIS: Kāpēc tad manis dēļ tu neraudi? Ko?

GUNTA: Varbūt arī raudu! Tev nav jāzina!

VARIS: Tu mani mīli?

GUNTA: Liec mani mierā!

Varis apskauj Guntu un aptur filmu uz pauzes.

VARIS: Es domāju tā: pirms kāzām, tikko nolaidīsimies, aizbrauksim kopā ar Rasu izpeldēties. Un tikai tad atdosim viņu ārstiem.

GUNTA: Latvijā ir novembris.

VARIS: Tad – uz baseinu. Baseiniem ir jābūt!

GUNTA: Un pēc tam?

VARIS: Pēc tam droši vien strādāšu par navigatoru. Uzreiz nekļūšu par kapteini – būs vajadzīgs laiks, lai sevi pierādītu. Jāskatās, kāds attīstības līmenis Latvijā. Ja manas zināšanas būs pārākas, tad ātri uzkalpošos un tikšu par flotes admirāli! Ko? Admirāļa kundze?

GUNTA: Tu atkal lidosi?

VARIS: Jā. Pāri galaktikas robežām...

Varis pieplok pie Guntas lūpām un kāri skūpstā. Gunta ļaujas negribīgi, bet iedegas kaislē, tad Varis mēģina apturēt Guntu.

GUNTA: Nē! Es tevi projām nelaidīšu!

VARIS: Tad lido man līdz!

GUNTA: Nu nē! Mēs audzināsim bērnus! (*kāri skūpstās*)

VARIS: Viss, viss! Tava māte dzirdēs!

GUNTA: Viņa jau aizmigusi. Atnāca pavisam nogurusi un uzreiz iekrita gultā. (*pieceļas kājās un aiziet pēc trauka ar kādu šķidrumu, koķetē*) Es tev sagatavoju ko gardu padzerties...

VARIS: ... no Esteres?

GUNTA: Jā. Jau atdzisusi. (*paskatās traukā*) Cik tumša! Būs sanākusi pārāk stipra.

VARIS: Cik stipra?

GUNTA: (*dod Varim trauku*) Oi, stipra. Teica, ka tava pātadziņa liks man auļot visu nakti.

Varis izdzer un apguļas uz muguras.

VARIS: Ak, tu, kārumniece...

Gunta velk nost Varim drēbes, glāsta viņu.

GUNTA: Izplūst saldaiss ūdentiņš, saplūst vienā vietīnā... sabriedina pipeli, lielu, resnu, cietu... Karstu, spēcīgu...

Gunta uzmetas virsū, abi glāsta viens otru un skūpstā.

Varis uzbudinās arvien vairāk un mežonīgā pusnemaņā iegūst Guntu, kura kaislē skaļi elso. Kulminācijas brīdī zvaigžņotā debess izplūst gaismas švīkās – gluži kā spēles filmās tiek attēlots gaismas ātrums. Varim šķiet, ka viņš un Gunta, abi kaili kūleņodami, traucas cauri Visumam gaismas ātrumā.

VARIS: (*triecas iekšā Guntā un pusnemaņā runā*) Jāj melnā biezoknī!... Pērkona dēls!... Trīs zibeņi... celmu skalda, seši skalda galotnīti... Ātrāk! Dziļāk! Jāj!... Sper!... Zibeņo!... Cauri tumsai!... Zvaigžņu dārziem!... Zibens ātrumā-ā!...

Klusumā, tumsā no miega pēkšņi uztrūkstas Rasa, smagi elpodama. Satausta sev blakus skābekļa masku, pieliek to ar roku pie sejas, dažas reizes dziļi ieelpo. Pasēž, it kā mēģinādama atjēgties. Tad paņem trauku ar Dainas pienu, saņemas un izdzer to tukšu.

Tumsa.

Laivas sakrālajā telpā.

Čivina putni un sisina sienāži, zaļo zāle. Ir skaidra, saulaina diena. Zaiga, Varis, Estere un Klāvs laiski bauda vasarīgu laiku, gaidot Rihardu.

Atsteidzas Daina divu jaunekļu pavadībā. Viņa draiski dejo, jaunekļi ar instrumentiem spēlē ritmisku un jautru mūziku. Izdejojusi kompozīciju, viņa dodas projām. Pārējie aplaudē.

KLĀVS: Dikti karsts laiks pieturas. Ja neuznāks lietus, izdegs ganības.

ZAIGA: Upēs un ezeros kritīsies ūdens līmenis.

ESTERE: Gan jau. Pēc tādas sutas parasti gāž kā ar spaiņiem.

ZAIGA: Mums saulīte spīdēs. Vai ne?

ESTERE: Un tad uzreiz Ziemassvētkus nosvinēsim... Ko? *(smejas viena pati)*

VARIS: Dažreiz gribas lietu, negaisu...

KLĀVS: Šādu iespēju nav. Tikai rīta rasa, salna, sals...

VARIS: Kā tas ir – lietus?

ESTERE: Tu pacel seju pret debesīm, un uz tās krīt ūdens pilieni, gluži kā sīki putneļi knābātu, un pār tavu pieri, acīm, vaigiem plūst straumītes. Tā un tā, un tā... *(rāda ar pirkstiem)* Glāsta vēja pūsma. Un smaržo pēc zemītes...

KLĀVS: *(ievelk dziļu elpu)* Kā laivas lecektīs.

ESTERE: Ej tu... ar savām lecektīm... Pēc īstiem lopu mēsliem! Šonakt izmēzu savu virtuvi. Tik ilgu laiku nebiju tīrījusi. Visus katlus izberzu, domāju – ja jau piezemēšanās notiks, lai nebūtu kauns pēc tam.

VARIS: Ļaudis ir nopietni satraukušies. Nezina īsti, kādas emocijas paust – līksmot vai bažīties. Novēroju jau vienu otru nervu sabrukumu. Vēl kāda dzirksts, un draud izcelties masu psihoze.

ZAIGA: Laba augsne nemieriem.

VARIS: Paši jau esam gluži kā lecektīs auguši un dzīvojuši.

ESTERE: Vajag noturēt tautai priekšlasījumu – pastāstīt par pirmajiem soļiem Tēvzemē.

VARIS: Pareizi. vienlaikus dodam nomierinošas zāles.

Ienāk Rihards ar pergamenta vīstokli.

RIHARDS: *(dod Zaigai vīstokli)* Pabeidzu!

ZAIGA: *(paņem vīstokli)* Ejam pie tautas! Tev vienmēr bijis tik slikts rokraksts. Ņem, lasi pats!

RIHARDS: Es nevarēšu.

ZAIGA: Pats taču rakstīji...

VARIS: *(Zaigai)* Es arī gribu iemest aci.

RIHARDS: *(nedod vīstokli)* Slikta ziņa no Zemes, griezīsim laivu atpakaļ.

Varis mēģina izraut Rihardam vīstokli no rokām.

RIHARDS: Dēls! Nemulķojies!

Rihardam izdodas izvairīties, Klāvs grūž nost Vari, kurš tver pēc zobena, Klāvs arī.

ESTERE: *(Zaigai)* Maita...

Estere izvelk dunci, asmens parādās arī Zaigas rokās. Rihards satver Esteri un neļauj mesties virsū Zaigai.

RIHARDS: Estere!

ESTERE: Laid vaļā! Es vēl gribu padzīvot. Dzirdi?!

Klāvs un Varis sāk cīņu. Pārējie vēro viņu kauju un baidās iesaistīties, lai to izbeigtu. Klāvs pārāks par Vari – viņš cērt stiprāk un meistarīgāk. Līdz beidzot Klāvs atbruņo Vari, nogrūž zemē un paceļ zobenu izšķirošajam cirtienam, it kā gaidīdams kādu pavēli. Taču ir klusums, un Klāvs neuzdrošinās nogalināt un atlaiž Vari, viņš pielec kājās.

VARIS: Es esmu kapteinis, es runāšu ar tautu!

Zaiga pamāj apsardzei.

Ienāk divi cilvēki, izgriez Varim rokas un aizved viņu.

RIHARDS: (*Varim*) Dusmas ir stulbas. (*Zaigai*) Senči tev to pieminēs.

ZAIGA: Tauta gaida. (*Klāvam*) Ej pie stūres rata.

Zaiga, Estere un Rihards ieņem vietas tautas (skatītāju zāles) priekšā. Klāvs aiziet.

ZAIGA: Esiet sveicināti! Šī mums ir īpaša sanāksšana. Lūdzu Drošības padomi nolasīt ziņojumu!

RIHARDS: (*atrullē vīstokli, lasa*) Saskaņā ar iepriekš pieņemto lēmumu šajās dienās tika rūpīgi vāktas liecības par dzīvi Tēvu Zemē.

Mums ir jābūt stipriem un drosmīgiem! *Pērkons* pietuvojās Tēvu Zemei juku laikos. Latviju pārņēmis garīgais un saimnieciskais pagrimums, latvieši izmirst. Lūk, arī Latvijas Valsts prezidenta vēstījums (uztvērām radio pārraidē): „Sūtu jums sirsnīgākos sveicienus no dzimtās Latvijas! Ar patiesu prieku esam saņēmuši ziņu, ka *Pērkons* veiksmīgi ceļo galaktikā, un jūs turpināt savu misiju latviešu tautas un latvietības saglabāšanā. Jūs esat uzņēmušies smagu likteņa nastu, taču mēs vienmēr esam ticējuši jūsu spēkam. Jūs esat Latvijas labākie dēli un meitas un viņu pēcteči. Šajos skarbajos laikos aicinu jūs rūpīgi izsvērt un pieņemt pareizu lēmumu – vai atgriezties Tēvu Zemē vai palikt savā vietā un turpināt pašreizējo misiju...

RIHARDS: (*tautai*) Aicinu balsot! Vai mēs pārtraucam augsto misiju un atgriežamies Tēvu Zemē?

Drošības padome kādu mirkli vēro skatītājus zālē.

ZAIGA: Es ticēju, ka esam stipri... Pagrieziet laivas buru! Mani dēli un meitas, ierosinu katram ierakstīt līdz sešdesmit sekundēm ilgu audio sveicienu Latvijai. Publiskie ieraksta punkti ir uzstādīti *Pērkonas* bibliotēkā, Sakrālajā telpā, sporta un rekreācijas telpās. Mūsu sveicieni šodien pat tiks pārraidīti uz Zemi. Pēc tam raidītājs tiks izslēgts... sakari tiks pārtraukti uz nākamajiem astoņdesmit gadiem. Bet rīt visi esat lūgti uz kāzām!

Griezīga skaņa, un Pērkons sāk drebēt, mainot kursu. Atskan saulestrauksme, zibsnī gaisma, un cilvēki uz skatuves uzliek saulesbrilles un mēģina noturēties kājās.

Tumsa.

Skatītāju zāles vidū, kaut kur ejā starp rindām vai citā visiem redzamā vietā tiek izgaismota Rasa ar mugursomu plecos, kura stāv pie Publiskā ieraksta punkta. Rīstīdamās un apspiesdama asaras un rūgtuma kamolu kaklā, Rasa mēģina pateikt savu sveicienu Latvijai.

RASA: Latvija, esi sveika... Man nav neviena drauga... Neviena. Bija viens, bet viņš mani nodeva. Palikusi tikai tu, mīļā Latvija... Es ļoti gribētu tevi redzēt... Ja es varētu kā mazs, mazs putniņš izsprukt un aizlidot pie tevis! Bet es nevaru, jo Visumā nav gaisa. Tikai Saules vējš... Svelmains saules vējš.

Rasa uzliek saulesbrilles un iet projām. Viņu satiek Estere.

ESTERE: Rasa! Ejam āši, ejam dzert pieniņu. Dainai pupi deg!

RASA: Pupi deg?

Rasa seko Esterei, un abas iet projām.

ESTERE: Jā. Banga nevar visu apēst. Bet tev vajag veseloties, lai atkal ietu skolā. Lai Zemi ieraudzītu...

RASA: Es negribu.

ESTERE: Tā nesaki! Kad kļūsi tikpat veca kā es, arī ļoti gribēsies mājās.

RASA: Man nav māju.

ESTERE: *(apstājas, paskatās uz Rasas mugursomu, paknibina viņu aiz vaidziņa)* Krustmāte zina, kur tu aizgāji? Ko?

RASA: Cik augšā sīku zvaigžņu, Zemē sīku akmentiņu. Vai tā ir?

ESTERE: Jā, jā, tā vajadzētu būt. Kā tu zini?

RASA: Zinu.

ESTERE: Labāk nokāpsim lejā pie manis, ko teiksi? Palasīsi man grāmatu priekšā. Citādi man acis pavisam nogurušas. Klau, ko teikšu – saulesbrilles es arī tikai skata pēc uzlieku, nav vairs jēgas... Es tak katru stūrīti no galvas zinu.

Estere aizved Rasu. Pirmā cēliena beigas.

Teātrī telpās ārpus zāles, kur starpbrīdī var būt skatītāji, skan Saules buras ritmiskā dunoņa un ir novietoti Publiskie ierakstu punkti. Jebkurš no skatītājiem var to izmantot, lai ierakstītu vēstījumu Latvijai. Starpbrīdī ik pa laikam pie šiem punktiem vēstījumus ieraksta citi Pērkona bērni, to vidū arī aktieri, kas nav iesaistīti izrādē.

II cēliens

Pie Esteres. Rasa pārļapo kādu vecu grāmatu un uzmet aci Esterei, kas iemigusi. Piepeši Estere uzraujas augšā un dodas sameklēt krūzi, lai padzertos.

ESTERE: Kas notiek? Kur es tagad esmu?

RASA: Pēc launaga tu piepeši iemigi – tik saldi čāpstināji lūpas.

Estere pasmejas pie sevis.

RASA: Kaut ko gardu apēdi? Kādu Zemes augli?

ESTERE: Nē, lūgšanu skaitīju. Sapnī redzēju savu pēdējo stundiņu – tik skaidri un dzīvīgi, it kā tas šeit un tagad notiktu. Uztrūkos aiz bailēm, he, he...

RASA: Ko tad tu redzēji?

ESTERE: Pag! Kamēr dzēru, aizmirsu! Kas tur bija?... Kaut kur te... Vai citur?

Estere staigā pa istabu, mēģinādama atsaukt sapni atmiņā.

ESTERE: Tepatās un kaut kā... Nē – citur.

RASA: Nokriti beigta?

ESTERE: Nē, pati ne...

RASA: Kāds pagrūda?

ESTERE: Jā, kāds bija.

RASA: Kurš?

ESTERE: Aizmirsu! Nedrīkstēja dzert!

RASA: Ūdens bija noburts.

ESTERE: Nē tak! Bet visu aizskaloja. Tikai zinu, ka tas notiks pavisam drīz... Varbūt tūlīt pat!

RASA: Aizbultē durvis!...

Dzirdami soļi. Estere nespēj aizslēgt ieeju un cenšas pati noturēt to aizslēgtu.

KLĀVS: *(balss aiz durvīm)* Tas esmu es, Klāvs!

ESTERE: *(nespēj noturēt, atsprāgst nost)* Nu, nāc tik iekšā! Nāc!

KLĀVS: Vai nepazināt?

Klāvs noglāsta Rasai matus.

KLĀVS: No kā baidāties?

RASA: No tevis.

KLĀVS: *(Esterei)* Estere, pazīlē man nākotni. Gribu zināt, pēc cik ilga laika sasniegšu savu laimi.

ESTERE: Ak tā? Labi! *(izvelk savu dunci)* Visu teikt?

KLĀVS: Visu.

ESTERE: Ticēsi vai ne?

KLĀVS: Tas lai paliek manā ziņā.

ESTERE: Nē, bez ticības nevarēšu.

KLĀVS: Labi, ticu, ticu.

Estere paņem viņa plaukstu.

ESTERE: Vai, manu vai – cik smaga! Jācērt nost!...

Estere velk ārā dunci. Klāvs paspēj izraut savu plaukstu no Esteres rokām.

KLĀVS: Prātā sajukusi!

ESTERE: Tava laime jau pienāca. Laimīgāks tu vairs nebūsi.

KLĀVS: Nekad?

ESTERE: Nē. Tu jau esi laimīgs.

KLĀVS: Man ir tikai divdesmit gadu!

ESTERE: Vairs nekad mūžā.

KLĀVS: Aklā vecene...

Klāvs aiziet. Estere paliek ar dunci rokās.

ESTERE: Nobendē, ko nevajag, bet – ko vajag, atstāj dzīvu.

Estere vēl staigā ar dunci rokās, it kā mēģinādama atcerēties sapni. Tad noliek dunci un paņem grāmatu, lai iedotu Rasai.

ESTERE: Klausies, meitiņ, paņem šo grāmatu sev! Vienreiz izlasi, tad noliec nost un pēc kāda laika paņem atkal. Neskrien cauri ātri – pa lapiņai vien, labi? Ja notiks kāda liksta vai slimība – atradīsi šeit īstus vārdus. Ja kādu iemīlēsi vai kādam nāvi gribēsi novēlēt... Kad cilvēki nāks pie tevis, lai tu palīdzētu – ieskaties atkal. Bet – ja zināsi tāpat, ko teikt, never nemaz to vaļā, tu man esi gudra, ļoti gudra.

RASA: Es varu tagad palasīt.

ESTERE: Nu pasēdi vēl...

RASA: Un tad tu man atkal pastāstīsi par Zemi.

ESTERE: Par visu, ko gribēsi.

Laivā skan straujā ritmā kāzu rituāla mūzika. Zaiga izrīko sagatavošanas darbus kāzu svinībām.

ZAIGA: Kāds savāds svinību prieks. (*iedzērs no pudelītes Esteres dziru*) Jādzīvo uz priekšu! (*runā mikrofonā*) Sakrālajā telpā desmit alus mucas. Vislielākās! Stāvmačos lūgti visi! Pārāk karsta diena, temperatūru varētu nolikt divus grādus mazāk! Uzkodas nežēlojiet! Un saldo ēdienu! (*sev*)

Zaigai garām paiet Varis – izspūris, saplēstām drēbēm, nemazgājies, bet ar zobenu pie sāniem.

Zaiga: (*Varim*) Kapteini! Vari!

Varis nepievērš Zaigai uzmanību un aiziet garām.

Tad garām aiziet Klāvs, lielās austiņās ar vadu un puskaifs ar izkopts imitatoru rokās, „pļaudams” zāli – gluži kā datorspēlē, kurā izmantojamas arī spēlētāja ķermeņa kustības, dzirdami izkopts svilpieni.*

ZAIGA: (*Klāvam*) Klāv! Dievs palīdz!

Klāvs nedzird Zaigu, pļaudams aiziet.

ZAIGA: Ja pati nedarīšu, neviens pirkstiņu nepakustinās! Kā lai visam pietiek laika un spēku? Viss pašai jānkārto.

Iznāk divi jaunekļi, spēlējami instrumentus, un pavada Zaigu projām, kura turpina runāt rācijā.

ZAIGA: Lecektīs salasiet ziedus! Stropos – medu...

Gunta savos apartamentos skatās fotoalbumu. Tālāk parādās Klāvs, turpinādams pļaut, izkopts svilpieni, sienāžu sisināšana, zirga sprauslāšana un zviedziens, citas lauku idilles skaņas fonā. Kaut kur dun kāzu mūzika.

Ienāk Varis – tāpat izspūris un saburzīts.

GUNTA: (*Varim*) Nāc! (*apskauj noskūpsta*) Skaties, ko es atradu mātes rakstāmgaldā! (*rāda Varim albumu*) Te man trīs gadi. Dzimšanas dienas svinības tepat, šajā zālē...

VARIS: Iedomājies, mani vienkārši izlaida ārā. Atbrīvoja no aresta tāpat vien. Atslēdza durvis un – ej, kur gribi...

GUNTA: Te – man jau sešpadsmit. Pie šī rakstāmgalda...

VARIS: Es visu nakti nespēju aizmigt... domāju – kas būs? Ko ar mani izdarīs?..

GUNTA: ...šeit – ar mammu. Re, aiz muguras Pērkona zibeņi...

VARIS: Ņēma un izlaida...

GUNTA: Es tik ļoti tevi gaidīju!

VARIS: Mēs nekad neredzēsim Latviju.

GUNTA: Mēs varbūt redzēsim. Rihards gan vairs ne. Un māte droši vien arī neredzēs.

VARIS: Kas notiks ar mums?

GUNTA: Esmu tev blakus. Vienalga, kur – kaut galaktikas malā. Klausies, kā Saules bura dungo savu dziesmu!

VARIS: Rasa tagad slēpjas no manis. Viņa ticēja man no visas sirds... Es nevaru šeit palikt. Nespēju, kad Zeme ir tik tuvu.

GUNTA: Pacieties. Estere teica, ka tas ir Latvijas sindroms. To vajag pārslimot. Viņai šajās dienās daudz darba – sirdis sajūtot Tēvzemi un cilvēki vai jūkot prātā. Naktī dzird vaidus...

VARIS: Tauta vaid...

GUNTA: Nevajadzēja tev skatīties tai virsū, kad pagriezi *Pērkonu*. Še, ņem! (*dod pudelīti ar Esteres dziru*)

VARIS: Vai tad tu arī neskatījies? (*iemalko*)

GUNTA: Pavēros gan, bet manas acis aizmigloja mīlestība. (*grib noskūpstīt Vari*)

VARIS: Kā tu nesaproti?! Visam ir beigas!..

Varis nervozi atsien jostu ar zobenu un tiek no tā vaļā.

VARIS: Nē, tu tomēr nesaproti...

GUNTA: Es tevi nelaidīšu!

VARIS: Esmu ārsts, man ir jāpalīdz cilvēkiem.

GUNTA: Tu esi mans.

VARIS: Es nevienam nepiederu – ne tev, ne tavai mātei...

Varis aiziet.

GUNTA: *(pakaļ)*: Dievdotiņš.

Klāvs vēl kādu brīdi pļauj, tad apstājas, padzeras, izslēdz spēli, tad uzvelk kreklu. Klusums, tikai dzirdams, kā Saules bura skandina ritmu.

KLĀVS: Droši vien jāiet pie stūres rata, kamēr kapteinis vēl nav attapies. Kur viņš aizgāja?

GUNTA: Jums vajadzētu salīgt. Mīļā miera labad. Varbūt kāzās?

KLĀVS: Jāju,āju garu ceļu, ceļa galu nezināju... Drīz lidosim garām Candra stacijai. Negribi paskatīties? Izsaucām pāris reižu, bet uz sakariem neatbild. Laikam pamesta kopš *Pērkona* palaišanas.

GUNTA: Citreiz.

KLĀVS: Protams.

GUNTA: Varbūt vēlāk, ja?

KLĀVS: Tad „jā” vai „nē”? Saki tagad! Loks noslēdzies.

GUNTA: Nē, cerība vēl paliek.

KLĀVS: Dod roku...

Nāk Rihards ar raidītāju gluži kā leijerkasti pāri plecam.

KLĀVS: Ko tam šeit vajag?

Rihards ierauga uz grīdas nomestu zobenu ar jostu.

RIHARDS: Tikko ar Vari vai ar pierēm saskrējāties. Nekas – iztrakosies un būs atpakaļ. Šai Laivai ir viens labs apstākļis – te nevar nekur aizbēgt. Lai kurp sāktu savu ceļu, jebkurā virzienā un uz jebkuru mērķi, atkal nonāksi sākumā. Atkal un atkal, un atkal. Es tak arī spēru zemes gaisā, buntojos. Pēc tam vilku augšā balto karogu. *(smejas par sevi)*

Rihards noņem no pleca raidītāju, attaisa tā vāku. Izņem stabuli un sāk pūst...

KLĀVS: Iešu.

RIHARDS: Paliec vēl brīsnīņu. Tagad esam vistuvākā punktā līdz planētai un drīz sāksim attālināties. Vēl kādas pāris stundas. Pēdējo reizi izsaukšu iezemiešus.

GUNTA: Es negribu.

Rihards atkal sāk pūst.

KLĀVS: Nu jau pietiek...

Klāvs grib slēgt ārā raidītāju, bet Rihards neļauj.

RIHARDS: Zaiga man lādi atdeva. Pēc tam es to varot novēlēt mantojumā Varim.

Rihards pūš stabulē, Daina aiztaisa ausis, Rihardam uznāk klepus. Tad viņš turpina sarunu, grozot raidītāju.

RIHARDS: Ja es būtu jaunāks, ielauztos uz kapteiņa tiltiņa – vienam galvu nost, otram!... Pagrieztu *Pērkonu*, sacirstu stūri, un līdz pēdējai asinslāsei nelaistu nevienu klāt!.. Bet es to tikai tagad saku – jo man jau otrais simts sācies, un nāves briesmu nejūtu nemaz. Iedomājies tik! Ja nu šeit var līdz divsimt gadiem nodzīvot? Cik tad es būšu vieds.

KLĀVS: Tu jau tagad esi šeit pēdējais iezemietis pie pilna prāta.

RIHARDS: Prāts asāks par saulesstaru un locekļi vingri kā jauneklīm! Varbūt vēl pēcnācējus pagādāšu, ko! (*Smejas. Dainai*) Dod tak mutes.

Rihards skūpst Dainu.

KLĀVS: Nē, tas tomēr ir neprāts. Man jau bija jātur stūres rats...

AIZSAULES IEMĪTNIEKI: (*cits caur citu*) ...Sumināts, Ričiņ... nāc, dod roku, dod – citādi aizlidosi. Sveiks, Ričiņ! Sumināts... tautieti!..

RIHARDS: (*pievēršas raidītājam*) Rož-kalns. Te Rož-kalns. Uzrunāju Canderu... uzrunāju Canderu.

AIZSAULES IEMĪTNIEKI: (*cits caur citu*): Stāvu blakus. Vari nākt, Rožkaln! Sniedz roku. Nāc... nāc, ceļš vaļā!... Te daudzi latvieši, du blinder!...

RIHARDS: (*aizsaules iemītniekiem*) Es redzu! Sveicināti, mani mīļie... Pagaidiet! (*Klāvam un Dainai*) Man bija jāklausa Zaiga un jāvilto ziņas no Zemes. Citādi nodegtu ceturtais bloks, daudzi aizietu bojā. Toreiz viņa lika nosvilināt piekto.

KLĀVS: Lika nosvilināt?

RIHARDS: Pēc vaislajiem gadiem kļuva pārāk daudz cilvēku, un *Pērkons* vairs nevarēja turēt...

AIZSAULES IEMĪTNIKI: (*cits caur citu*) Rožkalns klāt, viņš klāt... Tu talar pa latviski?... Skaties, tu, te lettisches Volkis... Wo oendlig frihet! Stāv Letti pūlī... (*Riharda balss*) Apstāja letiņi... Te Rožkalns... Es jau mājās. Es jau mājās...

Gunta un Klāvs ierauga, ka Rihards ir nomiris.

KLĀVS: Nosvilināt!

Klāvs aiziet.

Laiva Pērkons. Latvijas Universitāte.

Gunta paņem stabuli un sāk sazināties ar Zemi.

GUNTA: Deviņi pērkoni, deviņi pērkoni... Deviņi pērkoni, deviņi pērkoni... Deviņi pērkoni, deviņi pērkoni...

JĀNIS: Jānis runā.

GUNTA: Vai tu esi mirušā gars?

JĀNIS: Man ir jāraksta darbs, tāpēc – īsi! Vislabāk atrodiet sev citu spēles partneri.

GUNTA: Gariem nav tik patīkamas balsis. Tu esi īsts.

JĀNIS: Jā, īsts pirmā kursa students, un ceru nokļūt arī otrajā. Tu neesi tā meitenīte. Jauna dalībiece?

GUNTA: Tā bija Rasa. Es esmu Gunta, man ir 19 gadu.

JĀNIS: Studente?

GUNTA: Jā.

JĀNIS: eLU?

GUNTA: Varbūt.

JĀNIS: Kurā fakultātē?

GUNTA: Zemes zinātnes...

JĀNIS: Ģeogrāfos tātad. Mani sauc Jānis.

GUNTA: Gunta.

JĀNIS: Varbūt teiksim viens otram tu?

Traucējumi sakaros.

GUNTA: Atkārtojiet! Traucējumi...

Jānis knosās raidītājā, tad izceļ no kastes saliekamu antenu — gluži kā pārnēsājamam radioaparātam, paceļ to, izstiepj.

JĀNIS: Tagad vajadzētu dzirdēt labāk. Kastē ir antena!...

Gunta arī izceļ antenu. Kad viņi pieskaras antenai ar plaukstu, sakari ir labi, kad atlaiž, ir šņākoņa.

GUNTA: Tagad varam runāt. Kāds ārā laiks?

JĀNIS: Nezinu. Droši vien slapjdraņķis.

GUNTA: Auksti?

JĀNIS: Un slapji.

GUNTA: Tu esi smuks?

JĀNIS: Nezinu. Trīs dienas neesmu skatījies spogulī, tikai monitorā. Laikam vajag noskūties.

GUNTA: *(smejas)* Žēl, ka mēs neredzam viens otru.

JĀNIS: Varam satikties, aiziet kopā uz kafejnīcu.

GUNTA: Jā, es ļoti gribētu.

JĀNIS: Nosauc sava mobilā numuru!

GUNTA: *(klusē brīdi, abi, ar plaukstām glāstīdami antenas, pārbauda, kad šņāc un kad nešņāc)* Man nav.

JĀNIS: Kā tad!... Nu labi, tad norunājam tikšanos. Centrā rīt būsi? Kur tev tuvāk?

GUNTA: Pie Mildas?

JĀNIS: Okei!

GUNTA: *(paskatās pulkstenī)* Pēc vienpadsmit stundām... Varbūt...

JĀNIS: Astoņos no rīta? Tiešām, atnāksi?

GUNTA: Mēģināšu.

JĀNIS: Ja netiec, sarunāsim citu reizi.

GUNTA: Nē, nevaru.

JĀNIS: Nebūsi Rīgā?

GUNTA: Nē. Man vienkārši jātiek.

JĀNIS: Varbūt es varu aizbraukt pie tevis?

GUNTA: Varbūt... Bet tu neesi pilots.

Ienāk Šarlote. Jānis izslēdz raidītāju.

JĀNIS: Deviņi pērkoni... deviņi pērkoni...

ŠARLOTE: Runā ar Candra aparātu?

GUNTA: Jāni, pastāsti par sevi vēl kaut ko.

JĀNIS: *(Šarlotei)* Sakari slikti. Šķita – it kā pieteicās kāds. Gunta vai Guntis. Bet tagad klusums.

GUNTA: Kādā krāsā tev mati? Un acis?

ŠARLOTE: Mēģini vēlreiz!

Jānis knibinās, bet tīšām negrib ieslēgt sakarus.

JĀNIS: Neslēdzas iekšā.

ŠARLOTE: Tu visu aizmirsi, vai? Viņi tūlīt nolaidīsies uz Zemes!

Šarlote pastupj malā Jāni un ieslēdz raidītāju.

Bet Gunta jau ņem Vara jostu ar zobenu un liek sev apkārt. Aiziet.

ŠARLOTE: Kāds bij' kods?

JĀNIS: Deviņi pērkoni.

ŠARLOTE: Deviņi pērkoni, deviņi pērkoni... deviņi pērkoni, deviņi pērkoni.

JĀNIS: Varbūt atslēdzās, jāpamēģina vēlāk.

Šarlote atstājas, tad sāk skaidrot Jānim par Candra šifrētajiem pierakstiem un rāda kopijas Jānim. Uz ekrāna redzamas lapas ar Candra rokrakstu un rasējumiem, zīmējumiem.

ŠARLOTE: Skaties! Canders sapņoja uzbūvēt kosmosa jeb ētera kuģus starpplanētu ceļojumiem, kurus darbinātu Saules bura. Viņam ir pieraksti, rasējumi – desmitiem burtnīcu un tūkstošiem lapu, kas tagad glabājas Krievijas zinātņu akadēmijā. Taču tie visi ir šifrēti, un lielāka daļa nav izlasīta.

JĀNIS: Tiešām neviens tos nevarēja izlasīt?

ŠARLOTE: It kā jau var. Neliela daļa ir atšifrēta. Taču tas esot tik grūti! 1906. gadā, vēl studējot Dancigā, Canders iemācījās stenografēt pēc Franca Ksavērija Habelsberga sistēmas. Tā ir novecojusi, un neviens sen vairs to neizmanto. Viņš stenografē savus zinātniskos pierakstus vāciski, tad pāriet uz krievu valodu, tad brīžam izmanto tikai sev zināmos saīsinājumus un šifrus.

JĀNIS: Lai neviens nenozagtu idejas.

ŠARLOTE: Nē – lai nekavētu laiku ar plašiem skaidrojumiem! Viņš rakstīja tikai sev, nevis lai kāds cits izlasītu.

JĀNIS: Eu! Tas ir diplomdarba temats!

ŠARLOTE: Var uzrakstīt grāmatu!... Nošifrēja pat rasējumus. Sīks rokrakstiņš – burtiņi gluži kā zirnīši. Ja sāc kaut ko saprast, tad doma pēkšņi apraujas un ir pierakstīts jau rezultāts: tā tad rakstot jau izdomājais galvā un neuzskatījies par vajadzīgu izklāstīt domu secību!

JĀNIS: (*parāda uz raidītāju*) Par viņiem arī kaut kas rakstīts?

ŠARLOTE: Tieši par viņiem – nav. Canders nomira 1933. gadā Kislovodskā, tā laika liecībās rakstīts, ka smagi saslima, šķiet, ar tīfu. Viņam bija 45 gadi. Bet viņš aprakstīja Saules buras izmantošanu un starpplanētu kuģu būvi – kādai jābūt tā formai, ārsienu un nodalījumu skaitam. Izdomāja konstrukciju, kas notur grīdu horizontālā stāvoklī lidojuma laikā, kādas vielas varētu izmantot, kas absorbētu ogļskābo un citas gāzes un ražotu skābekli. Apraksta atkritumu pārstrādi un pat neliela dārziņa izveidi kosmosa kuģī!

JĀNIS: Dārziņu?

ŠARLOTE: Varbūt kāds tomēr to visu bija izlasījis...

JĀNIS: Viņi varētu nosēsties agri no rīta. Es kaut ko tādu saklausīju...

Laiva Pērkons.

Pa laivas gaitiņiem klīst Klāvs. Vienā rokā tur zobenu, kas, vilkdamies aiz muguras, čirkst ar asmeni pret grīdu, ar otru ir aizsedzis muti, lai slāpētu elsas.

KLĀVS: Sen nebiju tā raudājis par tēvu un māti, un mazo māsu. Jau nospriedu, ka viss ir aizmirsies. Sadega *Pērkona* vēderā kā pagales krāsnī. Degviela Dieva dzinējam. Bet acu priekšā atkal drošības siena, kas hermētiski aizslēdza piekto bloku. Tā veras ciet, un neviens to negrib apturēt. Tikai skatās, un ausīs griež sirēna. Man acis salīpušas asinīs, bet es to visu redzu un stāvu kā nolēmēts. Locekļi kā ledus kluči, ne roku pacelt, ne pirkstiņu pakustināt. Neviens mani pat nemēģina turēt – ja nu metos atpakaļ peklē, ko? Zaiga uzliek savu plaukstu uz mana mazā pleca, un es vai saļimstu zem tās smaguma...

Siena aizveras, tik bieza un smaga, taču man šķita, ka izdzirdēju aiz tās balsis mani saucam : Klā-ā-ā-ā-āv... Kāds naidis krūtīs ceļas augšā – gluži kā nelabums. Ja vien varētu to izvemt, citādi tūlīt nosmakšu. Man jābūt pie stūres rata.

Ceļas, atspiedies pret zobenu, vemj.

KLĀVS: Nu jau vieglāk, tikai asaru migla. Vajag to nomazgāt ar asinīm, daudz asiņu. Tagad atradīšu viņu, neteikšu neko – pienākšu klāt, pacelšu zobenu, lai triecas... un pēc tam nonāvēšu sevi. Nē! Tas būs pārāk ātri. Un citiem stāstīs, ka mēs abi kritām varonīgi, glābjot laivu. Nē... Bērnībā lasīju Herberta Velsa romānu – kur kāds ļaundaris grasās iznīcināt visu pasauli, un viņam atliek nospiest tikai podziņu, lai uzspridzinātu planētu. Tad es īsti nespēju tam noticēt, šķita sadomāts: nav taču neviena, kas gribētu iznīcināt visu pasauli. Tātad tomēr ir... Es aizvēršu buru un sacirtīšu vantis – gabalu gabalos. Kamēr sapratīs, mēģinās salabot, *Pērkons* lēni un mokoši dzisīs...

Klāvs ierauga, ka pustumsā gaitenī rosās sievietes stāvs. Viņš sagatavo zobenu uzbrukumam.

KLĀVS: Tomēr – likteņa zīme. Zaiga pati nāk pie manis. Pats *Pērkons* mani sadzirdēja...

Klāvs atvēzējas, lai cirstu. Daina pagriežas pret Klāvu, iekliedzas, un viņš pēdējā brīdī apstājas. Dainai nav līdzī Bangas, rokā viņa tur Kārlīša salauztās brilles.

DAINA: (*rāda brilles*) Atradu Kārlīša brilles. Bet paša nekur nav. Es jau visur biju, nu vairs nav kur meklēt.

KLĀVS: Tu esi Daina, es tevi noturēju par... kādu citu.

DAINA: Kuru gribēji nokaut? Viņi man nestāsta patiesību. Kaut kas ir noticis ar Kārlīti, bet viņi slēpj. Tikai saka – mēs meklējam. (*rāda brilles*) Es tās atradu laivas atkritumos. Kāds tās izmeta. Kurš? Protams, tu nezini. Tu taču esi viens no viņiem.

KLĀVS: Nē.

DAINA: Ak tā?

KLĀVS: Nē, es neesmu!

DAINA: Ko tu gribēji nokaut?

Klāvs klusē.

DAINA: Varbūt mani?

KLĀVS: Nē, tevi ne.

DAINA: Kuru tad?

Klāvs klusē.

DAINA: Atrieb mūs visus, kas nekad vairs nenokļūs līdz Tēvu Zemei!
Cel augšā asmeni, skrien un sacērt viņus gabalos!...

KLĀVS: Kurus?

Daina sagrābj Klāvu.

DAINA: Visus! Tev tas jāizdara!

KLĀVS: Neaiztiek mani! Liecies mierā!

DAINA: Apsoli!

KLĀVS: Neko es nesolīšu.

Daina atlaiž Klāvu.

DAINA: Mātes lūgšanām neklausīsi.

KLĀVS: Pievaldi mēli! (*padod mutautu*) Ņem, noslauki asaras un ej pie savas meitas!

DAINA: Baidies.

KLĀVS: Nē, kļuva pretīgi. Kur tu atstāji meitu? Vai maz atceries?

DAINA: Banga jau būs pamodusies.

Daina noslauka seju, dod atpakaļ mutautu Klāvam, viņš neņem to atpakaļ, jo riebums.

KLĀVS: Es atrādīšu Kārlīti.

DAINA: Jā?

KLĀVS: Ej!

Daina pagriežas, lai ietu.

Seko spēcīgs trieciens – Pērkons ir automātiski pievienojies sava ceļojuma sākuma vietai Frīdriha Candra kosmiskajai stacijai. No trieciena viļņa Klāvs un Daina aizlido. Daina nositas.

Skan trauksmes signāls, griezīgi nočerkst metāls, tad ieslēdzas avārijas apgaismojums un sāk čerkstoši skanēt Jūlija Haita Aviatoru maršs.

Candra kosmiskā stacija. *Stacijas telpās ir bezsvara stāvoklis, skafandrā iepeld Varis. Viņa rokā kontainers ar medicīnas aprīkojumu. Iekārtojums izturēts konstruktīvistu un budžetānu noskaņās. Maršs skan no raidītāja – līdzīga tiem, kas ir uz Pērkona un F.Candra muzejā. Bezsvārā peld vecmodīgos skafandros tērptie stacijas iemītnieki, papīra lapas, dažādi sadzīves priekšmeti. Avārijas apgaismojums ir vājš. Tā varētu izskatīties latviešu elle.*

Varis, meklēdams ceļu ar savu gaismu, steidzas pie iemītniekiem. Ieskatās viena, otra, trešā iemītnieka sejā, slaucīdams putekļus no to skafandru stikliem.

VARIS: Glābšanas vienība no laivas Pērkons! Nosauciet sevi! Kāds statuss? Vai ir cietušie? Ja es nedzirdu jūs, pamājiēt ar roku!

Pieslēdz pie kāda skafandra savu medicīnas konteineru – sāk mirgot signāls, un Varis nolasa rādītāju.

VARIS: *(nolasa)* Nāve iestājusies pirms septiņdesmit diviem gadiem, pieciem mēnešiem, desmit dienām, divām stundām, četrdesmit vienas minūtes un divdesmit vienas sekundes... *(pieslēdzas pie cita skafandra)* Viņa nomira pēc vienas dienas un vienpadsmit sekundēm...

ZAIGA: *(balss mikrofonā)* Vari, ziņo! Kādi apstākļi?

VARIS: *(Zaigai)* Papildspēkus nevajag. Visi aizgājuši bojā drīz pēc Pērkona starta.

ZAIGA: *(balss mikrofonā)* Viņi nolēma nekāpt laivā, bet gaidīt Zemes kuģi, lai dotos mājās.

VARIS: Skābekļa krājumi visiem ir iztukšoti.

ZAIGA: *(balss mikrofonā)* Dzīvoja līdz pēdējam elpas vilcienam.

Varis pietuvojas raidītājam un izslēdz maršu. Ieslēdzas gaišāks apgaismojums.

VARIS: *(sev)* Neviens neatlidoja. Tagad *Pērkons* ir atgriezies. Kaut varētu kādu no viņiem izglābt. Rādītāji jopojām strādā – it kā viss būtu noticis tikko – pirms sekundes. Un man ir līdzī labākais medicīnas modulis.

Stacijas telpās iepeld Zaiga skafandrā.

VARIS: Cik dīvaini pirmo reizi mūžā ieskatīties svešās sejās. Uz Zemes to ir miljardiem – katru dienu man priekšā parādītos citas acis, lūpas, matu cirtas...

Zaiga ierauga apskāvušos peldam divus skafandros tērptus cilvēkus – sievieti un vīrieti. Zaiga pietuvojas klāt un notīra no putekļiem abu sejas aizsargstiklus. Viņu sejas vaibsti ir pārakmeņojušies, taču trūdēšanas neskarti. Sieviete ar kabeli gluži kā ar nabas saiti pievienots šūpulītis-skafandrs ar caurspīdīgu kupolu un rotājumiem sānos, kas ir vaļā. Zaiga piepeld abiem klāt, tīra nost putekļus, skatās abiem sejā.

ZAIGA: Mammu, tēt... Mammu? Tā esmu es.

VARIS: Tie ir viņi? Žēlīgs Pērkons...

ZAIGA: Mammu! Mammu!

VARIS: Te nu jūs satikāties. Candra stacija ir cienīga atdusas vieta tādiem varoņiem. Atļausiet godināt! *(Varis peldot pieliek roku pie skafandra galvas militārā sveicienā, no straujas kustības sagāžas)* Lai miers jūsu pīšļiem...

ZAIGA: ...tēt?! *(Varim)* Viņš paskatījās uz mani! Tēt, tā esmu es!

VARIS: Zaiga?...

ZAIGA: Tētis paskatījās...

VARIS: Tas bija atspīdums.

ZAIGA: Tēti!

VARIS: Viņi ir miruši.

ZAIGA: Tūlīt es palīdzēšu! Tā esmu esmu – tava meitiņa!

Zaiga mēģina atvienot apskāvušos ķermeņus. Tas viņai neizdodas.

ZAIGA: (*Varim*) Palīdzi!

Varis nekustas no vietas.

ZAIGA: Jā, tēt... (*Varim*) Tētis teica, lai mēs pasteigtos, pavisam maz laika! Vari, ziņo uz klāja! Ir divi cietušie!

VARIS: Zaiga, viņš ir miris... (*mēģina sazināties ar Pērkonu*) Izsaucu Pērkonu! Te Varis! Izsaucu Pērkonu!..

ZAIGA: (*it kā runādama ar abiem*) ...Jā, tā būs. Jā, es izdarīšu. (*Varim*) Tētis negrib laist vaļā mammu. Palīdzi taču! (*raudama abus līķus līdzī*) Ātrāk! Pērkons ir gatavs ceļam!..

VARIS: ... (*sazinās ar Pērkonu*) Izsaucu Pērkonu! Pērkon! Pērkon! Kāds mani dzird?!

Stacija sakustas, atkal iečerkstas metāls.

VARIS: (*Pērkonam*) Kas notiek?! Uz Candra vēl ir ļaudis! Apturēt kuģi!

Kustība turpinās – Pērkons mēģina atvienoties no stacijas.

ZAIGA: (*Varim, vilkdama līdzī abus līķus*) Ātrāk! Pērkons dodas projām!

VARIS: Zaiga! Tētis un mamma paliks te – dusēt svētā mierā. Mamma pateica, ka mums jāiet.

ZAIGA: (*paskatās iekšā šūpulītī, patausta gultiņu*) Tāds bija Dēklas kārumiņš...

Zaiga, it kā kaut ko pārdomādama, paņem šūpulīti rokās un piespiež sev klāt. Varis norauj šūpulīša kabeli no mātes skafandra, lai Zaiga varētu to paņemt līdzī, un velk viņu prom no Candra.

ZAIGA: Estere apēda Kārlīti. Viņa ir ļoti izsalkusi un ēd bērniņus. Tā nedrīkst.

VARIS: Estere? Rasa ir pie viņas?

Varis aizvelk Zaigu projām no Candra. Pērkons dunēdams atvienojas no stacijas.

Laiva Pērkons. *Varis skrien skafandrā bez ķiveres ar atvāztu zobenu pa laivas gaitenīem uz Esteres mājām, taču satiek Esteri un Rasu jau pa ceļam. Estere apskāvusi Rasu, kurai plecos mugursoma.*

VARIS: Ragana!

Varis nocērt Esteri galvu. Rasa iekliedzas un bēg, Varis viņai pakaļ.

VARIS: *(pakaļ Rasai):* Rasa! Tas esmu es, Varis!...

Laivas vadības telpa. *Pa plašo logu redzama izplatījuma ainava ar lielu zemeslodi un Candra stacijas korpusu. Vadības pulsts laistās latviešu zīmēs. Gunta spiež sviras, griež stūres ratu. Candra stacija pazūd no skata. Pērkons ir notēmēts uz Zemi.*

Ieskanas saulestrauksme, Gunta un skatītāji uzvelk saulesbrilles.

GUNTA: Saule, spodrē manu dvēselīti...

Viņa paņem rokās zobenu un gaida, vai kāds nāks viņu apturēt, vērsdamās ar atvāztu zobenu uz trokšņiem te uz vienu pusi, te uz otru.

Vadības telpā ieskrien Klāvs ar zobenu rokās, senlatviešu karavīra galvassegā, kas izrotāta ar lapotiem zariem un ziediem, un saulesbrillēs.

GUNTA: Klāv?!.. Bija pavēle piezemēties.

KLĀVS: Nebija.

GUNTA: Es paturēšu stūres ratu. Ej atpūsties.

KLĀVS: Nudien, es esmu pārguris... Kaut man nebūtu bijis jāstāv sardzē Vara vietā.

Klāvs piepeši metas pie stūres rata, Gunta cērt no visa spēka, taču Klāvs paspēj izvairīties. Abi sāk cīnīties ar zobeniem – Gunta mēģina aizdzīt Klāvu un sacirst stūres ratu.

GUNTA: Redz kā – tu atkal esi tikai viņa ēna. Cik netaisnīgi...

KLĀVS: Katram savs laiks...

GUNTA: Mazais brālītis...

KLĀVS: Kur tad Pērkondēls? Vairs nenāk?

GUNTA: Pēc dažām stundām mēs būsim Tēvzemē...

KLĀVS: Bez tevis man tur nav ko darīt...

GUNTA: Nemels niekus – mums būs visa dzīve priekšā!

KLĀVS: Tur tā nelaime. Ko lai ar to iesāku?...

GUNTA: Es nezinu. Vajag ļauties...

KLĀVS: Palikušas dažas minūtes, lai izlabotu kursu. Laid!

Klāvs atkal metas pie stūres rata. Gunta cērt, Klāvam izdodas izvairīties, viņš cērt pretī un trāpa Guntai.

GUNTA: Au, man sāp!

Gunta nokrīt uz ceļiem, no ievainojuma plūst asinis.

GUNTA: Brālīt! Palīdzi!

Klāvs nometas ceļos blakus Guntai, pietur viņu.

KLĀVS: Ak Dievs, tas asmens ir tik ass.

GUNTA: Cērt kā čuska. Odzes dzēliens degot kā liesma. Tagad es to jūtu.

KLĀVS: Asinis vajag apturēt.

GUNTA: Auksts dzelonis dziļi miesā, tad ugunīgas sāpes.

Klāvs mēģina apturēt asinis.

KLĀVS: Ko es izdarīju! Roka vairs mani neklausīja. Zobens pats lidoja un šķēla. Es tikai knapi spēju to saturēt.

GUNTA: Dabūsim pērienu...

KLĀVS: Neviens neuzzinās. Tas būs mūsu noslēpums, ja?

GUNTA: Jā – mūsu noslēpums... Apskauj mani.

Gunta saļimst, un Klāvs apskauj viņu, nosēžoties līdzās.

GUNTA: Ciešāk! (*Gunta aptver Klāva rokas*) Tā, iekriti gan! Tagad es tevi nekur nelaidīšu. Turi mani!

KLĀVS: Es turu.

GUNTA: Stiprāk...

KLĀVS: Stipri. Paskat, kas man ir.

Klāvs izvelk ābolu un iespiež to Gunta plaukstā

KLĀVS: Kāds smagums... Mums vajag atvilkt elpu.

GUNTA: Jā, kaut vienu mirklīti... (*pēdējiem spēkiem*) Nāc, saulīte, aptec manu augumiņu...

Abi kādu brīdi tā sēž klusējot. Klāvs notrauc ar smagu plaukstu kustību Guntai brilles, viņas acis ir ciet – viņa nomirusi ar pirkstos satvertu ābolu. Klāvs sēž, cieši turēdams Guntu.

Vilkdama aiz sevis šūpulīti, Ienāk Zaiga, ģērbusies netīrā skafandrā, bez ķiveres, ierauga Klāvu un asiņainu Guntu viņa apskāvienos. Zaiga stāv, it kā mēģinādama saprast, kas tagad ir jādara, tad atrod sevī spēkus, lai izvilktu dunci. Zaiga nogalina Klāvu. Tad viņa izņemt no Guntas pirkstiem ābolu, notīra no asinīm un sāk grauzt.

Iesteidzas Varis, nesdaus Rasu, kas pretojas viņam. Rasa ir nosirmojusi un notašķīta ar asinīm. Viņš ierauga Guntu, Klāvu un Zaigu.

VARIS: (*steidzīgi, lietišķi*) Pērkons žēlīgais, kāds bēdas, kāds posts...

Uzmet skatienu Zaigai, saprot, ka ar viņu runāt nav jēgas, paceļ Guntas zobenu un paņem stūres ratu.

VARIS: Te kapteinis Varis Rožkalns! Veicu piezemēšanos! Saucu koordinātas! Vai mani dzirdat?

JĀNIS: (*bals raidītājā*) Vari, dzirdu jūs labi!

VARIS: Piestātne *Sirmais saulriets*. Piestātne *Sirmais saulriets!*
Koordinātas... (*lasa skaitļus, kas iegravēti zobena asmenī*) Piecdesmit
seši, komats, seši, trīs, četri, astoņi, deviņi pieci; divdesmit pieci, komats,
četri, trīs, astoņi, astoņi, četri trīs...*

*Pērkons ielido atmosfēras cietajos slāņos. Laiva liesmo, dun un kratās,
Varis, gluži kā dēmons ugunsloķē, laimīgi kliegdams un visiem spēkiem
mēģinādams noturēties pie stūres, vada kuģi uz Latviju.*

VARIS: (*kliegdams un smiedams aiz prieka*) Pērkonam' i melni zirgi!... Ar
akmeni nobaroti!...Dzer sudraba ūdentiņu! Laiva *Pērkons* tuvojas! Ziņo
kapteinis Varis! Esi sveika, Tēvu Zeme!

Pērkons piezemējas Likteņdārza amfiteātrī Sirmais saulriets.

*No laivas iznāk Zaiga ar šūpulīti rokās, Rasa velk viņu uz priekšu. Rasa
tur rokā lupatā ievīstītu Esteres nocirsto galvu. Viņām līdzās Varis.
Jānis un Šarlote sagaida viņus.*

Beigas.

2011.maijs -2014.decembris

3. lpp. *Citāti no mirušo balsu ierakstiem Konstantīna Raudives grāmatā
Nedzirdamais kļūst dzirdams.

4. lpp. * Kosta – tā tuvinieki un draugi saukuši K. Raudivi.

5. lpp.* Inscenētājs un arī lasītājs šeit un turpmāk tekstā var droši ļauties jebkura cita
stila noskaņām.

6. lpp.* Šeit un turpmāk tekstā būs citāti no latviešu folkloras.

9. lpp.* Latviešu folklorā – zvaigznāji.

9. lpp. **Zobens varētu būt līdzīgs nihonto.

10.l pp. *No atmiņām par F. Candra bērniņu.

12. lpp. *Pārveidoti buramvārdi no folkloras.

37. lpp. *Ja imitatoram tukšs akumulators, varētu vienkārši vingrināties ar zobenu.

50.lpp.* Japāņu vides arhitekta Šunmio Masuno projektētā Likteņdārza ģeogrāfiskās
koordinātes.